

BANJA LUKA U ČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God III. Broj 89

Banja Luka, 6 maja 1955

Primjerak din. 10

Puštена u pogon Fabrika celuloze u Prijedoru

SVEČANOSTI JE PRISUSTVOVAO I ČLAN IZVRŠNOG VIJEĆA BOSNE I HERCEGOVINE
SALEM ČERIC

Prva moderna jugoslovenska tvornica celuloze, opremljena svim savremenim uređajima za tu vrstu proizvodnje, koja je sagrađena u Prijedoru, svečano je puštena u rad Prvog maja. Svečanost kojom su Prijedorčani obilježili ovaj značajan događaj u životu svoga grada bila je utoliko veća što je prijedorska fabrika celuloze ujedno i prvi veliki industrijski objekat izgrađen poslije rata u Bosanskoj Krajini.

Za dalji ekonomski razvitak Prijedora, pa i čitavog toga kraja, fabrika celuloze ima, nesumnjivo, ogroman značaj. To se već i do sada osjećalo, iako je fabrika još bila u izgradnji, skoro u svim oblastima života grada. Nove, moderne stanbene zgrade i nove asfaltirane ulice građene su zajedno sa prvim fabričkim temeljima. Prijedor već danas zahvaljujući u prvom redu Tvornici celuloze uz čiju se pomoć u gradu razvilo i nekoliko manjih preduzeća, predstavlja snažan industrijski centar s tri puta većim brojem stanovnika nego prije rata, s nekoliko hiljada industrijskih radnika i razgranatim poslovnim vezama koja se protežu po svim krajevima zemlje, pa i daleko van naših granica. Samo učenika u gradu danas ima toliko koliko je prije rata bilo stanovnika. Brojno industrijsko radništvo, stotine fakultetski obrazovanih stručnjaka, nekoliko hiljada školske omladine, brz tempo privrednog razvika itd. — sve je to unijelo snažan impuls u život nekadašnje čaršijske dajući joj osnovne konture budućeg modernog industrijskog grada.

Ubuduće, tempo toga razvika kreće se, naravno, još brže. Veliki proizvodni kapacitet fabrike, ogromna potražnja njenih proizvoda, kako u zemlji tako i na stranim tržištima, postepeno osvajanje finalne proizvodnje i dalje proširenje kapaciteta — sve su to pitanja čije će rješavanje nužno povući za sobom i paralelno rješavanje niza drugih problema (stanbenih, kulturnih, komunalnih itd.) značajnih za čitav grad. I najzad, rješavanje svih tih problema koje nužno rađa jedan moderan industrijski grad u razviku, povući će takođe i rješavanje niza aktualnih problema uže, pa i šire, okoline koji će uz pomoć grada moći da budu uspješno riješeni.

PRVI OD ČETIRI VELIKA OBJEKTA

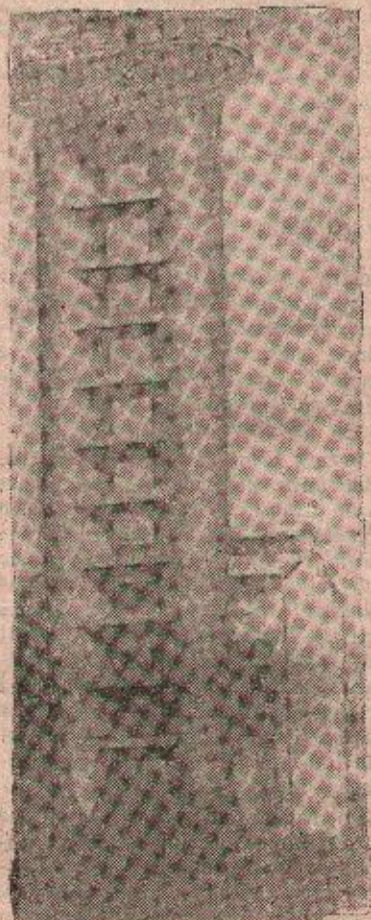
Nesumnjivo je da su ovi momenti veoma značajni, pogotovo kad se radi o jednom do skoro zaostalom mjestu i kraju. Pa i pak, sve to još ni izdaleka ne ispunjuje svu važnost toga velikog industrijskog preduzeća. Njegov puni ekonomski značaj daleko prevazilazi ne samo okvire Prijedora, nego i Bosanske Krajine. Prijedorska fabrika celuloze je, u stvari, prvi od četiri velika objekta celulozne industrije koji se sada grade u zemlji — u Maglaju, Banjoj Luci, Prijedoru i Videm Krškom u Narodnoj republici Sloveniji. Svaka od tih fabrika proizvodi određenu vrstu celuloze upotpujujući potreban asortiman sirovina za industriju hartije i tekstila; celulozu za izradu grubog papira, zatim sirovinu za vještačka vlakna, celulozu za fini papir i najzad, specijalnu vrstu celuloze za izradu novinske rotacione hartije. Izgradnjom ta četiri značajna industrijska objekta postavice se solidan temelj širem razviku do-

maće industrije papira i vještačkih vlakana, a ujedno će se stvoriti i mogućnost za daleko racionalnije korišćenje šumskog bogatstva zemlje. Svako od tih preduzeća moći će, s obzirom na njihove znatne kapacitete, poslije potpunog podmirjenja domaćih potreba, veliki dio svoje proizvodnje i da izvozi, jer se upravo radi o proizvodima koji su na svjetskom tržištu veoma traženi i skupi.

Fabrika celuloze u Prijedoru proizvodice godišnje oko 34.000 tona nebijeljene i bijeljene sulfitne celuloze za izradu najfinijih vrsta papira. Već za iduću godinu njen bruto produkt iznosiće, kako se predviđa, oko pet milijardi dinara. Međutim, perspektiva fabrike je dalje proširenje pogona, izgradnja novih i postepeno pretvaranje u moderan kombinat industrije hartije koji će proizvoditi ne samo polufabrikate nego i finalne proizvode. Predviđa se da će već u prvom narednim godinama, prelazeći postepeno na finalnu proizvodnju, fabrika proizvoditi, između ostalog, i oko 26.000 tona finog kancelarijskog i omojnog papira. Time bi se ukupan bruto produkt cijelog kombinata popeo na preko osam milijardi dinara. Sa svega oko 30 procenata svoje proizvodnje Kombinat bi potpuno podmirivao domaće potrebe, dok će sav preostali dio proizvodnje izvoziti na strana tržišta.

FABRIKA I ŠKOLA

Još jedan značajan momenat karakteriše prijedorsku fabriku celuloze dajući joj ujedno i posebno

Tvornica celuloze u Prijedoru

mjesto u razviku mlade jugoslovenske celulozne industrije. Budući da je to prva moderna fabrika te vrste u zemlji, ona je još u toku svoje izgradnje postala istovremeno i škola kvalifikovanih kadrova za rad u industriji celuloze.

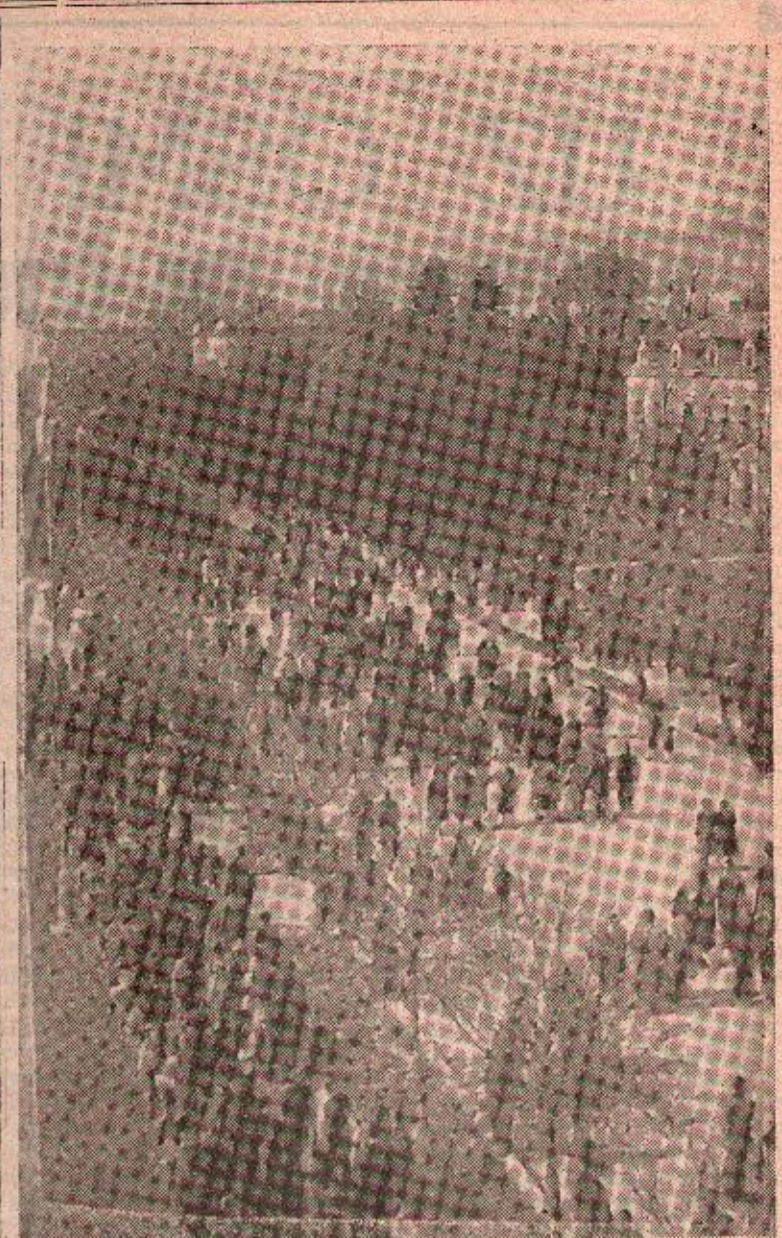
Kad je prije četiri godine počela izgradnja fabrike, kod nas skoro uopšte nije bilo stručnih radničkih kadrova sposobnih za rad u jednom takvom preduzeću. Mali broj preživjelih radnika bivše fabrike celuloze u Drvaru bio je nedovoljan, a osim toga je i njihova stručnost, s obzirom na prilično zastario način rada u nekadašnjoj drvarskoj fabrici, bila slaba.

Suočena s tim veoma značajnim problemom od kojeg je zavisila buduća proizvodnja, Uprava fabrike počela je da ga rješava uporedo s izgradnjom preduzeća. Uz pomoć organizacije Saveza komunista, sindikalne podružnice preduzeća i organizacije Narodne omladine, na stotine mladića i djevojaka iz Prijedora i okolnih sela — Kozare, koji su u početku radili u fabrici, kao nekvalifikovani građevinski radnici, upisali su se na stručne kurseve i kroz njih postepeno stekli više kvalifikacije. Rad u pogonima na montaži modernih fabričkih postrojenja služio im je istovremeno i kao praktično provjeravanje znanja stečenog na kursovima. Tako se postepeno uzdižao kolektiv mladih radnika koji danas već čini preko 90 procenata stručne radne snage u fabrici sposobne da uz pomoć inženjera, svojih nekadašnjih nastavnika na kursevima preuzme cjelokupan proces proizvodnje u preduzeću. Prvi veliki praktičan ispit na tome putu već je položen. Gigant moderne celulozne industrije, prvi te vrste u našoj zemlji, pušten je ovih dana u rad bez skoro i najmanje asistencije stranih radnika i stručnjaka. Sve, pa i najkomplicovanije montažne radove obavio je sam kolektiv fabrike. Nije bio rijedak slučaj da su doskorašnji seski mladići iz sela pod Kozarom zadržavali svoje inženjere skoro nevjerojatno brzim usvajanjem savremenih tehničkih znanja.

Broj stručne radne snage u fabrici sada je već, rekli su nam, čak i znatno veći nego što je potrebno. Pa ipak, kursevi za stručno osposobljavanje radnika rade i dalje nesmanjenim tempom. Kvalifikovani radnici usavršavaju i dalje svoju stručnost osposobljavajući se za nove, komplikovanije zadatke koji stoje pred fabricom, dok se ostatak nekvalifikovanih radnika osposobljava za sticanje viših, kvalifikovanih znanja. Upravo je nedavno otvorena i dvogodišnja škola za opšte obrazovanje radnika koju pohađaju svi radnici koji nisu završili osnovnu školu. Redovno pohađanje ove škole i polaganje ispita ispita u njoj postavljeno je kao osnovni uslov za rad u fabrici.

Ovako intenzivan rad na stručnom osposobljavanju radnika u prijedorskoj fabrici celuloze ima i svoj širi značaj. Obzirom da je to prva fabrika celuloze u zemlji, njen je zadatak, a ujedno i moralna obaveza kolektiva, da u svojim redovima osposobi dovoljno kvalifikovanih kadrova ne samo za svoje potrebe, nego i za druga, srodna preduzeća koja se izgrađuju.

V. R.

Proslava 10-godišnjice oslobođenja naroda — Prvog maja obilježena je u Banjoj Luci održavanjem niza političkih i kulturnih manifestacija, otvaranjem izložbi i uobičajenim prvomajskim izletima. Lijepi proljetni dani izvukli su na ulice za vrijeme praznika u prilepodnevnom i večernjim satovima mase građana, a naročito omladine. Zabilježen je i veliki broj posjetilaca izložbi koje su priredene u Doma kulture. Samo dvije izložbe — o razvoju komunalne djelatnosti u gradu i izložbe Aerokluba »Rudi Čajavec« posjetilo je za nekoliko dana preko 10.000 građana i omladine.

Na slici: Titova ulica za vrijeme praznika.

SVEČANA PROSLAVA PRVOG MAJA u Mrkonjićkom srezu

U toku proslave Mrkonjić je posjetio i predsjednik Narodne skupštine Bosne i Hercegovine DRUG ĐURO PUCAR-STARI

Ovogodišnji Prvi maj Mrkonjićani su obilježili svečanim sastancima, zborovima, raznovrsnim skupovima, izletima, kulturno-umjetničkim manifestacijama itd. To praznično raspoloženje još više je uvećano kad su Mrkonjićani saznali da se u njihovoj sredini nalazi Predsjednik Narodne skupštine Bosne i Hercegovine drug Đuro Pucar - Stari. Naime drug Đuro Pucar - Stari sa Ilijom Došenom i Šefketom Maglajlićem posjetio je Mrkonjić Grad prvog maja naveče, a Baraće, budući centar komune i Mlinište na 2 maja.

Sve sindikalne podružnice u srezu uoči Prvog maja održale

su svečane sastanke i na njima pročitani referati o značaju međunarodnog praznika rada. Dobrovoljno vatrogasno društvo takođe je uoči Prvog maja priredilo građanima solidno pripremljen kulturno-umjetnički program. Pored toga, proslava Prvog maja obilježena je sa dva velika zbora: u Šehovcima i Baraćima. Osim toga, Mrkonjićani su organizovali i pripremili nekoliko izleta.

Izlozi, ulice i trgovi mjesta bili su okićeni zastavama, svjetlećim i drugim parolama.

Tako su Mrkonjićani proslavili ovogodišnji Prvi maj.

R. JARIĆ

Počele su pripreme za organizaciju Titove štafete OVE GODINE ŠTAFETA POLAZI IZ BANJE LUKE 16 MAJA

Već duže vremena u Banjoj Luci se vrše pripreme za ispraćaj glavne Titove štafete koja će 16 maja u 6 sati i 30 min. poslije podne krenuti iz našeg grada u pravcu Kotor Varoši, zatim, put Teslića, Tešnja itd. Štafeta stiže u Sarajevo 22 maja u 11 sati prije podne, i na svom putu od Banje Luke do Sarajeva ona će preći put od 1.064 kilometra.

Prije toga, odnosno, 15 maja u 19 sati obavice se svečani doček lokalnih štafeta koje će prema gradu uputiti deset opštinskih područja, veći broj radnih kolektiva, društvene i ostale organizacije, kao i pripadnici Jugoslovenske Narodne Armije. Prije dočeka biće organi-

zovana sportska takmičenja u Titovoj ulici, lijevo i desno od svečane tribine. Pored toga, na ulici i tribini kulturno-umjetnička društva grada i sreza nastupice sa programom koji će biti sastavljen od nastupa muzičkih sekulja, kao i folklornih grupa. Početak izvođenja sportskog i kulturno-umjetničkog programa zakazan je za 16 sati.

U okviru proslave organizovace se 22 maja fskulturni slet na stadionu »Borac«. Učesnici ovog sleta će u 10 sati istog dana prodefilovati kroz grad, a u 17 sati nastupice sa programom koji je predviđen za ovaj slet na stadionu nogometnog kluba »Borac». D.

UZ OSMI MAJ

medjunarodni dan Crvenog krsta

Medjunarodni dan Crvenog krsta slavi se u cijelom svijetu 8. maja, kao uspomena na rođenje osnivača Crvenog krsta Anri Dinana, čovjeka koji je sam video nevolju i patnje ranjenika na bojištu — skupio po okolini bojišta seljake i građane da bi ukazao pomoć umirućima i ranjenim na Italijanskom žarkom suncu gdje su boreći uzdisali za kaplju vode, a da o njima baš niko nije vodio brige. Tim ljudima pridružile su se i žene iz tih krajeva sa devizom »Svi smo braća«. Tu je on, Anri Dinan, položio kamen temeljac Crvenom krstu — danas najraširenijoj organizaciji na svijetu, koja broji sto miliona članova. Crveni krst koji živi već preko 90 godina, nije se samo razvijao i razvio iz malih društava Crvenog krsta kao i drugih raznih — filantropskih društava u tako veliku moćnu medjunarodnu organizaciju, nego su se u isto vrijeme i njegovi zadaci i svrha njegovog postojanja sve više i više proširivala.

Prvi zadaci su bili pružanje pomoći ranjenim vojnicima na bojištu, prikupljanje sanitetskog materijala za pružanje te pomoći. Obučavanje i prikupljanje osoblja za pružanje prve pomoći. Tek kasnije proširuje se djelatnost Crvenog krsta koji uzima u zadatak da vodi brigu o zarobljenicima i drugim žrvanima rata. U mirno doba Crveni krst ima zadatak da pomaže pri raznim velikim elementarnim nesrećama kao što su potresi, poplave, glad, epidemija itd. U daljem proširenju svoje djelatnosti Crveni krst postavlja u svoj program podizanje narodnog zdravlja sprečavanjem bolesti putem poduzimanja raznih akcija čišćenja, zatim pribavljanje cjepiva, opremu ekipa za suzbijanje tih bolesti dajući sredstva za suzbijanje njihovih uzroka. Osim toga Crveni krst kao medjunarodna organizacija kroz zajedničku saradnju i pomoć jednog nacionalnog Crvenog krsta drugom nacionalnom Crvenom krstu, dovodi do upoznavanja, zbližavanja i zaduženja pojedinih nacija, što predstavlja doprinos širenju i učvršćivanju zajedničkih ciljeva, a to su mir za čovječanstvo na čitavom svijetu.

Jugoslavenski Crveni krst slavi taj dan kao sjećanje na Anria Di-

nana osnivača tog najhumanijeg društva, priređujući prigodne manifestacije i šireći njegovu ideju. Njegovoj sjeni i plemenitom primjeru najbolje ćemo se odužiti ako što bolje sprovedemo zadatke Crvenog krsta u djelo, a oni se mogu ulatno sažeti u rečenici: »Stvaranje zdravih generacija, čuvanje zdravlja naše djece i omladine, podizanje nivoa zdravlja čitavog naroda, te drugarska pomoć svuda gdje je potrebna».

Crveni krst grada Banje Luke doprinio je svoj obol radeći i nastojeći da omalšava što više društvo Crvenog krsta. U prošloj godini Crveni krst u gradu okupio je 6.487 odraslih članova i 7.892 člana podmlatka, što pokazuje da je broj članova porastao na 14.379. Iako je broj članova prilično velik, ne bi se mogli s njim zadovoljiti, jer ne bi trebalo da bude ni jednog građanina koji nije član Crvenog krsta. Osim toga Crveni krst grada Banje Luke radio je na odgajanju pomoćnog zdravstvenog kadra, održavajući kurseve prve pomoći i kursa bolničarki. Učestvovao je u zdravstvenom prosvjetovanju putem održavanja raznih predavanja i uzimao učešća u borbi protiv tuberkuloze obilaskom tuberkuloznih bolesnika i dodjeljivanjem novčanih pomoći, nabavkom lijekova i sanitetskog

materijala. Gradski odbor Crvenog krsta naročito se istakao na sektoru socijalnog rada dajući veće sume novaca na ime hitne pomoći pojedincima i organizacijama. Uzimajući na sebe raspodjelu tekstila, porodijskih paketa, KER paketa kao i ostalih živinskih namirnica, nastojao je da pomogne gdje je pomoć bila najpotrebnija. Podmladak Crvenog krsta aktivno radi šaljući albume izrađene od naših malšana u SAD i izvještaj broj lijepih crteža poslani su na internacionalnu izložbu podmlatka Crvenog krsta.

Kao najvažnije zadatke u 1955 godini Crveni krst grada Banje Luke uzeo je na sebe akciju prikupljanja dobrovoljnih davalaca krvi bar u onoj mjeri koja bi omogućila da se podmiru potrebe naše bolnice kao i borbu protiv alkoholičnina.

U tim nastojanjima i radu koji je dosta velik i težak, imaće Crveni krst još više uspjeha ukoliko svaki građanin i građanka svoje humane akcije svesrdno prihvate i pomognu.

Čineći drugarsku pomoć nevoljniku izgrađujemo u samom sebi jednu vrlinu, koja donosi zadovoljstvo, a koju je u tako velikoj mjeri imao čovjek riječke vrljednosti — Anri Dinan — osnivač Crvenog krsta.

Dr. Č. V.

Aktivnost Sreskog odbora Crvenog krsta u Bos. Novom

Sreski odbor Crvenog krsta u Bos. Novom priprema se za proslavu 8. maja — Medjunarodnog dana Crvenog krsta. U planu su predavanja u Bos. Novom, Bos. Kostajnici i Svodnoj sa temom »O ulozi i značaju Crvenog krsta i njegovom osnivaču velikom humanisti Anri Dinanu«. Po svima školama održaću se i takođe predavanja.

Ove godine Sreski odbor Crvenog krsta usmjerio je svoj rad na zdravstveno vaspitanje seoske ženske omladine i do sada su na tom polju postignuti dobri rezultati.

U srežu je radilo 30 kurseva sa 622 polaznice. Do sada je rad završilo 20 kurseva sa 367 polaz-

nica. Ostali kursevi završavaju rad ovih dana.

Najbolji uspjeh su postigli kursevi u Bos. Novom gdje su sve polaznice završile sa odličnim uspjehom, zatim u Bos. Kostajnici, Urijama itd.

D. Taborin

Pripreme za proljetno logorovanje

Već duže vremena vrše se pripreme za izvođenje proljetnog logorovanja sa omladinom pripadnicima predvojničke obuke. U tome cilju organizovan je seminar za komandire i nastavnike u Ivanjskoj koji će trajati 14 dana. Po-

red 40 komandira iz sreza i grada Banje Luke, ovome seminaru prisustvuju i komandiri iz Srpsa, Gradiške, Penjavora i Kotor Varoši. Polaznici seminara su rezervni oficiri i podoficiri i uglavnom poznaju gradu iz oblasti vojne nauke koju treba da predaju omladinom. Zbog toga je osnov njihovog rada; ponavljanje i utvrđivanje gradiva predviđenog za proljetno logorovanje. Pored vojne nastave koju izvode aktivni oficiri naše armije, održano je i niz predavanja iz pedagogije kako bi se komandiri upoznali sa osnovnim pojmovima iz oblasti pedagoške nauke.

U narodnom odboru sreza i grada Banje Luke održano je niz sastanaka na kojima se raspravljalo o načinu i mjestu logorovanja. Prvi put ove godine i gradska omladina logorovaće sa seoskim. Do sada je nastava u predučićima izvodena na časovima poslije radnog vremena u toku cijele godine. Međutim uvidjelo se, da je korisnije, kako po omladinu, tako i po predučice, da se nastava izvodi putem logorovanja i to u proljeće i jesen u trajanju od po 8 dana.

Prema tome, na proljetnom logorovanju koje će se održati u maju treba da prisustvuje 3.000 omladinaca. Sve troškove održavanja logora i ishrane snosiće NO sreza i grada, Ma da su budžetske mogućnosti NO sreza prilično ograničene za ovu godinu, ipak se naišlo na razumnije rješenje kod nadležnih faktora i predvojničkoj obuci je poklonjena dužna pažnja. Odebrana je i suma od 4.500.000 dinara za proljetno i jesenje logorovanje.

Po sadašnjem planu koji je odraz mnogih diskusija, organizovaće se četiri logora i to u: Ključanima, Čelincu i Karanovu. Problem je bio smještaj jer će u

tema o kojoj je diskutovano na ovom seminaru bila je: O sadržaju rada OO NO. S tim u vezi obrađena su pitanja: uloga i rad sekretarijata OO, priprema i održavanje sastanaka, evidencija u OO, primanje u članstvo itd.

Ova pitanja uzeta su radi toga što je na ovogodišnjim izborima u OO biran dobar broj novih članova NO u rukovodstva.

Ilčić, Bogdan

Sačuvati opštenarodnu imovinu i živote građana to je zadatak vatrogasne organizacije

U Banjoj Luci je održano dvodnevno savjetovanje komandanata sresko-gradskih Saveza dobrovoljnih vatrogasnih društava sa teritorije Bosne i Hercegovine. Savjetovanje je pozdravio Hamdija Sijević, načelnik Saveza vatrogasnih društava za BiH i Pero Grbić, načelnik PAZ-a u Državnom sekretarijatu za unutrašnje poslove pri vladi B.H. Uglavnom, kroz sve izvještaje koje su pojedinačno podnosili predstavnici vatrogasne službe sa pojedinih srezova, ukazuje se na činjenicu da većem dijelu vatrogasnih jedinica nedostaje potrebna oprema i pribor za gašenje požara. Na savjetovanju je bilo riječi i o smještaju pojedinih društava na terenu. Tako je delegat iz Bihaća iznio da tamošnje društvo nema odgovarajuće prostorije iako je ono steklo pra-

vo na opstanak svojim pedesetgodinjskim radom.

O obuci kadrova za vatrogasnu službu takođe je bilo mnogo govora. Predviđa se formiranje stručnih komisija pri sresko-gradskim Savezima, kao i komisija koje će nadgledati sprovođenje mjera za zaštitu opštenarodne imovine u preduzećima, zavodima i ustanovama.

Na kraju savjetovanja usvojeni su zaključci: vatrogasne organizacije u svome radu moraju se oslanjati na pomoć Socijalističkog saveza i svoje akcije voditi uz njihovu pomoć, jedan dio propagandne djelatnosti za omalšavanje vatrogasnih jedinica treba provesti u život preko ostalih društvenih organizacija itd.

N. Rošić

Održane su konferencije Narodne omladine

U KLJUČU

U prepunim prostorijama Doma kulture u Ključu nedavno je održana opštinska konferencija Narodne omladine kojoj je prisustvovalo oko tri stotine delegata, gostiju i omladine koja je s velikim interesovanjem pratila rad ove konferencije. Kroz referat koji je podnesen na ovoj konferenciji mogli smo doznati da danas na ovom terenu radi 20 osnovnih organizacija Narodne omladine u kojima je uključeno preko 820 članova. Izbori u svim organizacijama izvršeni su na vrijeme, ali su konstatovali izvesne slabosti protiv kojih će se aktivni Narodne omladine u ovoj godini morati boriti. Zapaženo je, da na terenu opštine ima oko 340 omladinaca i omladinke koji uopšte ne rade u organizaciji itd.

Kroz referat, pa i diskusiju koja je kasnije vođena na ovoj konferenciji, bilo je mnogo riječi o ideološko-političkom i kulturno-prosvjetnom radu u organizaciji Narodne omladine. Takođe se raspravljalo i o radu seoskih akcija i o u-

lozi Narodne omladine u formiranju komuna. Kao primjermi aktivni, u kojima se kulturno-prosvjetni rad odvija sa dobrim uspjehom, istaknute su organizacije Narodne omladine iz Šehiña, Konjnice i Bajera. U ovim organizacijama veći dio vremena s uspjehom djeluju hor ske, folklorne i diletantске grupe. Pored toga, na konferenciji je istaknuto, da je omla-

diša u prošloj godini učestvovala u skoro svim akcijama koje je organizovao Socijalistički savez, i da se tu saradnju treba i dalje nastaviti. Saradnju sa ostalim društvenim faktorima treba takođe nastaviti jer je to jedan od načina da organizacija Narodne omladine postigne odgovarajuće rezultate u svom radu.

Pero Ristić

U KOTOR VAROŠI

Nedavno je u Kotor Varoši održana opštinska konferencija Narodne omladine. Ovoj su konferenciji pored 150 članova Narodne omladine prisustvovali i predstavnici masovnih organizacija, udruženja učitelja, društva vatrogasaca i drugi.

U referatu koji je podnesen na ovoj konferenciji konstatovano je, da je rad organizacije u ovoj godini uglavnom bio orijentisan na lokalne radne akcije; izgradnju puteva. Većina diskutovana je istakla da je napravljen veliki proput što se malo brige posvetilo ideološko-političkom i kulturnom radu.

Takođe je malo učijeeno na primanju novih članova i prikupljanju članarina.

Na konferenciji su omladinski aktivni zakazali takmičenje u svim fizičkim disciplinama. Ovo takmičenje ima cilj da oživi fizičkulturni rad na terenu, da se skromnim sredstvima naprave najpotrebniji objekti i da se pokrene rad gdje do sada nije ništa učinjeno.

Istoga dana formirana je i omladinska radna brigada koja će raditi na izgradnji domova za vatrogasce i lovce. Radovi su već počeli.

M. Č.

logorima biti po 300 do 400 omladinaca.

Popodnevni časovi u logoru biće iskoristeni za intenzivan politički i sportski rad. Logori pored Vrbasa imaće nekoliko kajaka, pa će se omladinci obučavati i u veslanju.

M. P.

Završen je tečaj kućne radinosti u Laktašima

Tri omladinke iz Laktaša pohađale su tečaj kućne radinosti koji je trajao 40 dana. Pri povratku sa tečaja uz pomoć uprave Zemljoradničke zadruge u Laktašima organizovale su tečaj kućne radinosti u mjestu Laktašima. Ovaj tečaj je pohađalo 22 polaznice sa područja Opštine Laktaša. Među ovim polaznicama bile su dvije starije žene kao i dvije pionirke ispod 11 godina.

Pored naučavanja predviđenih predmeta kućne radinosti (pletanja korpi), omladinke su pratile redovno svakodnevnu štampu, proučavale Statut Narodne omladine, a neke su čitale i knjige. Tako su se upoznale sa dužnostima i pravima članova Narodne omladine, a i najvažnijim događajima u svijetu i kod nas.

Tečaj je trajao 30 dana. Svaka polaznica je uz učenje oplela prosječno 2 korpe. Po završetku ovog tečaja dozvoljeno je od strane uprave zadruge u Laktašima da svaka učenica izabere za sebe po jedan svoj ručni rad, a ostalo je predato Zemljoradničkoj zadrugi.

Potrebno je posvetiti više brige higijensko-tehničkoj zaštiti rada i smještaju radnika

ŠTA SU POKAZALI REDOVNI I VANREDNI PREGLEDI — JOŠ UVIJEK MNOGO NEOTKLO-
NJENIH NEDOSTATAKA

U toku ove godine organi Inspekcije rada Narodnog odbora grada izvršili su redovan ili vanredan pregled u većem broju industrijskih i zanatskih preduzeća. Prilikom pregleda ustanovljeno je da i pored toga što su sva preduzeća koja su postojala u vrijeme stupanja na snagu opšteg pravilnika o higijensko-tehničkim i zaštitnim mjerama pri radu bila dužna da na osnovu njegovih propisa u pogledu sigurnosti pri radu i higijene rada usklade rad i izvrše obezbjeđenja radnih mjesta u roku od jedne godine, mnoga od njih nisu to učinila.

Obzirom da su pojedine odredbe ovog pravilnika izmijenjene i dopunjene, krajnji rok kada bi stanje u vezi higijensko-tehničke zaštite treba saobraziti propisima ovog pravilnika je 15 maj. Pored ovog pravilnika, od 1947 godine do danas izišli su i posebni pravilnici o higijensko-tehničkoj zaštiti rada u građevinarstvu, prehrambenoj, duvanskoj i grafičkoj industriji, rudarstvu i drugim privrednim granama. Međutim i pored toga, kao i naredjenja Inspekcije rada o postepenom uklanjanju raznih nedostataka, uočeni su prilikom pregleda, mnoga preduzeća u Banjoj Luci nemarno se odnose prema tome. A njihovom rješavanju trebalo bi prići na vrijeme i čim prije, jer su oni često uzročnici raznih oboljenja i povreda bilo lakših, težih ili smrtnih.

Za primjer može se navesti nekoliko slučajeva na koje su organi Inspekcije rada naišli prilikom obilaska nekih preduzeća.

Za primjer navodim nekoliko slučajeva.

pričvršene i na taj način izložene ljuhanju i opasnosti da se sruše. Ograda na skelama je od nepropisne građe i nepropisno postavljena, a isti slučaj je i sa dizalicama, zbog čega se na 21 februara o. g. usljed nepropisno ugrađene platforme desio teži nesretni slučaj radniku Jozi Kašljeviću.

Fosne i ostali građevinski materijal nalazi se razbacan — najvećim dijelom i izložen truljenju iako se sadašnja cijena čamove građe kreće i do 23.000 dinara, što iziskuje znatnu štednju i strogo čuvanje.

Treba napomenuti da za ove nedostatke uglavnom snose osnovnu krivicu tehnički rukovodioci ovih gradilišta, a za slab i nepropisan smještaj radnika referent za smještaj jer su oni isključivo zaduženi po ovim pitanjima.

Isto tako radnicima koji rade na izgradnji puta od ceste za Kotlor Varoš do Međenog Polja nisu stavljeni na upotrebu čizne kao zaštitno sredstvo pri radu, iako rade u vodi i blatu za cijelo vrijeme gradjenja ovog puta. Kada je na ovo skrenuta pažnja tehničkom rukovodiocu ovog gradilišta on kaže: «Šta će njima čizne? Ne treba im!» Ovo je u svakom slučaju nepravilan postupak jednog rukovodioca, jer je on po propisima Pravilnika o HTZ mjerama pri radu u građevinarstvu obavezan da radnicima stavi za vrijeme rada na upotrebu nepropisno čivu obuću.

U pogledu neispravnih skela isti je slučaj i na stanbenoj zgradi, mliječari GP «Pavao Radan». Tako naprimjer, prostorija u kojoj je smještena ručna stolarija ne odgo-

znatno više ispod nule nego što je to slučaj na otvorenom prostoru. Stoga nije ni čudo što je najveći broj bolovanja kod zaposlenih u ovoj dvorani.

U Tvornici duvana radnice na ručnom i poluautomatskom pakovanju cigareta i sortiranju lista rade u sjedećem stavu na štokralama umjesto na higijenskim stolicama kako je to predviđeno članom 88 Opšteg pravilnika o HTZ mjerama pri radu. Pored toga za radnice nije osigurana posebna prostorija za uzimanje obroka za vrijeme radnog odmora nego isti jedu na radnim mjestima, iako je to štetno po zdravlje zaposlenih. Na ovaj način radnici su izloženi pri jelu duvanskoj prašini koja povlači profesionalno oboljenje od tabakoze. Ove je nedostatke mogao do danas otkloniti kolektiv Tvornice, dok pitanje ventilacije i klimatizacije radnih prostorija u Tvornici iziskuje veća finansijska sredstva na čemu se već nešto učinilo, ali je pred organima upravljanja da i ovaj krupan nedostatak sistematski otklanjaju.

Nasuprot tome u Preduzeću za opravku kola i lokomotiva od strane organa upravljanja i direktora u pogledu higijensko-tehničke zaštite vodi se stalna briga. To se prije svega ogleda kroz redovne sastanke i mjesečne obilaskе svih radnih mjesta na osnovu čega se donose zajednički zaključci i zadužuju lica za izvršenje ustanovljenih nedostataka. Istina, pred rukovodstvom organa upravljanja ovog preduzeća stoje ozbiljni problemi u cilju saniranja radnih prostorija u građevinskom pogledu jer su postojeći uređaji i radne prostorije građene prije 67 godina za 4 para vozova u 24 sata, a sada prolazi 32 para vozova. Ovom preduzeću potrebna je pomoć Direkcije ŽTP Sarajevo.

Slični su primjeri i u mnogim drugim pregledanim preduzećima. Za rješavanje ovih nedostataka treba da se posebno zabave organi upravljanja a isto tako i sindikalne podružnice i organizacije Saveza komunista u preduzećima.

Проширени пленум Среског одбора ССРН расправљао о формирању комуна у Кључком срезу

ФОРМИРАЊЕ СЕ ОПШТИНЕ У КЉУЧУ, САНИЦИ И РИБНИКУ

Свих дана у Кључу је одржан проширени пленум Среског одбора Социјалистичког савеза на коме је расправљано о формирању комуна у садашњем Кључком срезу. Пленум је расправљао и о територијалној подјели садашњег среза на општине и у томе правцу заузео јединствен став. Према закључцима пленума, у садашњем срезу формираће се 3 општине, умјесто пет колико их сада има. Подјелом садашње територије среза на 3 општине остварило би се значајан напредак у њиховом развоју, јер би свака од њих претстављала једно цјеловито економско и политичко подручје које би могло за кратко вријеме да самостално развија свој економски, политички и културни живот.

Према закључку пленума формираће се општине у Кључу, Саници и Рибнику, док би се садашње општине у Врхпољу и Ситици са својим селима припојиле овим општинама. Исто тако, пленум је заузео гледиште да ново формирана Саничка општина припадне Приједорском, а Кључка и Рибничка општина Јајачком срезу. У прилог томе на пленуму је изнесен низ убједљивих аргумената који се заснивају на економским и политичким разлозима.

Територију ново формиране Кључке општине сачињавала би села: Заблаће, Велечево, Дубочани, Мајкићи, Јарице, Велагићи, Копреница, Горњи Рамићи, Вајре, Пудри Хаи, Врхпоље, Камичак, Доње Соколово, Крачуље, Пећи, Прхови, Хришавци, Пламенице, Хумићи, Згон, Љубине, Доње Ратково, Стражице са Ситином, затим Чађевићи, Ораховљани и сам Кључ са околним селима. Ова општина бројала би око 17.000 становника и била би највећа по територији и броју становника у овом срезу.

Саничку општину сачињавала би села: Саница Горња, Саница Доња, Пиштавица, Биљани, Доњи Рамићи, Каптаревци, Прије-

ка, Гологлаво, Међеђе Врдо, Корјепово, Завоље и Мијачица, тако да би ова општина бројала око 8.500 становника. Осим тога, постоје све могућности да се и Бравско које сада припада Петровачком срезу припоји овој општини, јер за то постоје сви услови.

Трећа, Рибничка општина формираће се од села: Долина Рибника, Сређица, Бусија, Горњи и Доњи Врбљани, Црквениг, Доњи Рибника, Доње и Горње Привије, Драгораја, Растоке, Треканица, Велјашице и Доње и Горње Слатине. Осим тога у састав ове општине дошли би Потони са Увалом које сада припада Дрварском срезу, јер овај крај чини једну територијалну и економску цјелину са Рибничком општином. Тако би Рибничка општина бројала преко 10.000 становника. Из садашњег среза издвојила би се села Горње Соколово и Горње Ратково које припадају Ситничкој општини и припојила комуни Кадина Вода у будућем Ваљалучком срезу, а Доњи Граци и евентуално Дубица Мркоњић Граду, јер је овим селима природније да се прикључе наведеним комунама, него да иду Кључу или Рибнику.

Осим тога, насеље шумске маникулације Даниште треба да припадне Кључкој општини, пошто је сада за њих најопртављаније да се вежу са Кључем.

Ваља напоменути на будућа Рибничка општина има добре услове за развојак. Прије свега ова општина има богато шумско подручје које обухвата од Српнице, затим Овчару, Лисипу, Вучију Пољану, Рокни До и Држатор. Постоје услови да се у овом крају за кратко вријеме развије нека грана дрвне индустрије. Осим тога, на подручју ове општине постоје добри услови да се ток ријеке Сине искористи за градњу хидроцентрала и тиме омогући привредни развојак овог краја.

Перо РИСТИЋ

Земљорадничка задруга у Пљеви најбоља у Јајачком срезу

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ЗАДРУГА ЈЕ ПОСЛОВАЛА СА ДОБИТКОМ ОД 7 МИЛИОНА ДИНАРА

Уз успешне великог броја задругара, претставника Задружног савеза и сусједних задруга Језера и Шипова у Пљеви је недавно одржана годишња скупштина Земљорадничке задруге. Карактеристично је за ову задругу да је она од 1952 године кренула бољим путем. До тада је пословала са губитком и био је у питању њен опстанак. Међутим, активност задругара и бољом организацијом пословања, она је кренула напријед. Од тада се на свакој скупштини констатују све већи успјеси.

У последње двије године задруга је успјела да прошири своју дјелатност, оријентисана се прије свега на унапређење пољопривреде. Задруга сада има своју економију површине од 2,5 хектара, на којој подиже узорац воћњак. Досада је засађено 350 комада јабука, 100 чокота винове лозе, те 70 комада брескава и шљива. Ово се све ради под надзором стручњака Пољопривредне станице из Јајца.

Осим тога задруга је у прошлој години појачала и откуп пољопривредних производа, који је извршила у износу 2.400.000 динара, а укупан промет задруге у прошлој години износио је 50 милиона 540.000 динара.

Задружни дом је у потпуности довршен. Уређена је и задружна сала. Набављен је радио апарат и пољопривредна библиотека са

већим бројем књига. Задруга је дала помоћ за изградњу школе у Сокоцу и подизање споменика палим борцима на Козилима у износу од 330.000 динара.

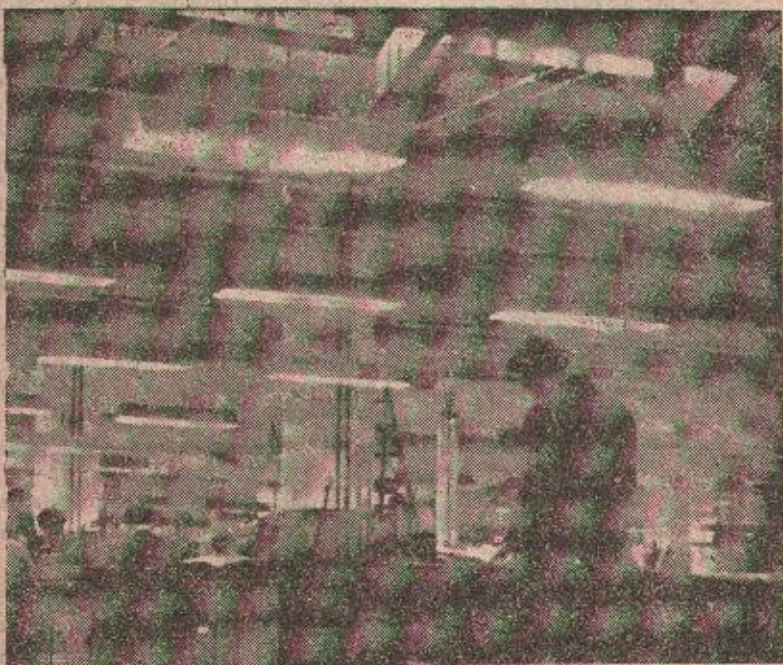
Укупна добит задруге на крају прошле године износила је 7 милиона 233.000 динара. Скупштина задруге одлучила је да се добит утроши за подизање већ започетог воћњака, набавку приподне стокe и комуналну изградњу. За електрификацију села на свом подручју и подизање далековада

од Шипова до Пљеве, задругари су одлучили да се утроши 3 милиона динара.

Такође је одлучено да се за културно-просвјетни рад додјели 150.000 динара, а задругарима на име ресторана 400.000 динара.

Успјеси које је задруга у Пљеви постигла прошле године говори да је она пошла добрим путем и да може служити као примјер осталим задругама.

В. ИЛИЋ

U građevinskom preduzeću «Krajišna» zidane barake za smještaj radnika na gradilištu Banja Luka I i III u Međenom Polju i kamenočemu Gornji Rebrovac ne odgovaraju propisima Pravilnika o zaštitnim mjerama u građevinarstvu. Ove barake nemaju trepazarija, tuševе za pranje i kupanje, manjaka ju im aršavi i jastučnice, slama u slamericama većim dijelom je dotrajala a u sobama spava veći broj lica nego što je to dozvoljeno tako da su kreveti priljubljeni jedan uz drugi. Na kamenočemu Gornji Rebrovac spavaju i po 2 radnika na jednom krevetu. Takođe nema posebne prihvatnice za raskuživanje radnika i radnica koji dolaze sa sela prvi put na posao i smještavaju se u zajedničke spavaće sobe.

Isto tako ustanovljeno je da su postojeći nužnici nečisti, obimni unutarnji zidovi nisu premazani masnom bojom ili materijalom koji se lako pere, a špil aparati za ispiranje djelomično su pokvareni.

Skele na gradilištu vile kod Porišta i na objektu kod Doma JNA su nepropisno građene (fosne popucale, ljestve pri vrhovima ne-

vara propisima i u koliko se u određenom roku radiona ne uskladi sa postojećim propisima ili ne iseli biće stavljen za brana rada u njoj.

U Zanatskom uslužnom preduzeću «Usluga» koja se uglavnom bavi građevinskim radovima nema uopšte izgrađenih baraka za smještaj radnika iako u ovom preduzeću od ukupno zaposlenih ima 60 radnika koji dolaze i odlaze za posla u sela udaljena od 6 do 30 km. Bravarska radionica je jako skućena tako da na jednog zaposlenog radnika otpada 5,2 kubnih metara slobodnog prostora umjesto 10.

Isti je slučaj i u Zanatsko-uslužnoj zadruzi «Metalac» gdje na jednog zaposlenog radnika u bravarskoj i limarskoj radioni otpada 14 kvadratna metra i 5 kubnih metara površinskog i slobodnog prostora umjesto 2 kvadratna i 16 kubnih metara.

U pilanskoj dvorani PDI «Vrbasac» nema ugrađenih vrata na ulaznoj i izlaznoj strani dvorane i radnici su u toku zimskih dana izloženi jakoj promaji i hladnoći koja u zimskom periodu iznosi

Društvenim upravljanjem školama riješiće se mnogi problemi, koji su kočili daljni razvoj škole i vaspitanja

Uspjeh u našim srednjim školama ne samo da nas ne zadovoljava, nego i zabrinjava. Procenat učenika koji ne prolaze prelazi 50 odsto, dok se u nekim školama penje i do 70 odsto. Ni vaspitna strana ne zadovoljava, obzirom na to, da je škola kovačnica novih ljudi — budućih svjesnih nosilaca socijalističkog razvoja. Na takvo stanje žale se i nastavnici i roditelji i učenici. Svi traže lijeka. Svi pokušavaju da zbacе odgovornost sa sebe i traže odgovora van sebe. Svi su nezadovoljni.

Ako se letimično preljestaju zapisnici sa sjednica nastavnčkih savjeta u školama zapazićemo da se tu ne konstatuje samo stanje uspjeha u učenju i vladanju nego se prave razne analize, ankete sa učenicima i roditeljima javne i anonimne, traže se uzroci, iznalaze putevi, ali sve skupa bez naročito vidljivih rezultata na uspjehu. I omladinskoj organizaciji to je glavni sadržaj rada.

Međutim takvo stanje je gotovo normalno obzirom na mnogobrojne okolnosti i uslove rada, kako u samoj školi tako i van nje. I u tome kompleksu pitanja leži i riješenje toga zaista složnog problema.

Iz jedne dobro provjerene statistike II osmogodišnje škole u Banjoj Luci pada u oči da najveći broj negativnih ocjena otpada na djecu radnika i nižih službenika, na pastoračad i posvojačad, na djecu rastavljenih roditelja, na djecu sa 1 roditeljem i djecu porodica gdje su zaposleni i otac i majka. Po jednoj drugoj statistici ove škole, vidljivo je da od 371 učenika samo 98 ima relativno udobne stanove, 268 ima skromne stanbene uslove, a 159 učenika nema uopšte mogućnosti za rad kod kuće uslijed prenatrpanosti ili loših higijenskih uslova.

Naša porodica koja se formira u socijalističkim uslovima još nije našla svoj pravi put, ona luta, traži orijentaciju, traži pomoć. Međutim život ne stoji, on teče i gazi sve što mu je na putu njegovog kretanja naprijed.

Naša djeca kao plićci izlijeću iz gnijezda prije nego su dobili snagu u svoja slabša krila, padaju po ulici i mnogi se predaju na milost i nemilost ulici. Često nemoćni i bez zaštite, bez sigurnog porodičnog odgoja, oni postaju djeca kaulboja, žrtve zavodljivih i bezidejnih šund-romana, ili žrtve raznih tipova, koji nemaju ništa zajedničkog sa socijalističkim pogledima na odgoj i vaspitanje. Mi gledamo svakodnevno takvu djecu u školi, na ulici i u roditeljskoj kući. Tražimo za njih smještaj u domove besprizornih, kažnjavamo ih i često puta nemilosrdno osuđujemo kao da su oni krivi tome zlu. Mi nismo našoj djeci obezbijedili organizovaniji i sadržajni odmor, zabavu i izvišavanje.

Sa uvođenjem opaveznog osmogodišnjeg školovanja pored pozitivnog iskrenje je u ovakvim uslovima mnogo i negativnog, pa se i pitanje naše škole i vaspitanja danas postavlja u još oštrijem obliku.

Sa svim tim problemima do sada su se hvatali u koštac uglavnom škola sa svojim kadrom prosvjetnih radnika. Mi smo do sada smatrali razne privredne probleme, komunalne i mnoge druge kao probleme društvene i na njihovom rješavanju smo se iscrpljivali. Međutim problem djece koja su naša budućnost smatrali smo u našem građanstvu, da je to zadatak škole i prosvjetnih radnika. Ali iz izloženog vidimo da je to kompleks problema, koji uslovljavaju uspjeh obrazovanja i vaspitanja u našim školama. I baš zato na rješavanju tih raznolikih pitanja jednako su pozvani Socijalistički savez i mnogobrojne druge društvene organizacije, preduzeća i ustanove. Potrebno je da škola postane briga društva. Zato Zakon o društvenom upravljanju školama, koji je nedavno stupio na snagu, označava novu fazu u razvoju našeg školstva. Označava novu etapu na kojoj će naše školstvo krenuti velikim korakom naprijed.

Školski odbori će biti most, koji će povezati čvršće školu sa roditeljima, sa Socijalističkim savezom i raznim drugim društvenim organizacijama, preduzećima i ustanovama i sve skupa zainteresovati i angažovati u zajedničkom rješavanju školskih problema i uopšte problema obrazovanja i vaspitanja. Društvenim upravljanjem u ško-

larna pojačaće se briga o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti djece, za njihovo potpunije i pravilnije obrazovanje i vaspitanje. Posvetiće se više pažnje korisnijem i organizovanijem vanškolskom odmoru, zabavi i društvenom životu učenika. Pitanje vaspitnog djelovanja na roditelje, pitanje stvaranja boljih uslova za rad i učenje, sve će to biti briga školskih odbora.

Uloga školskih odbora kao što vidimo vrlo je delikatna i značajna zbog važnih predloga koje će predlagati školski odbor. Zato je potrebno u školske odbore birati ljude, koji imaju snisku za taj rad i ljubavi za našu djecu, za školu i prosvjetu uopšte. Radom školskih odbora nastavnici će se rasteretiti mnogih poslova, koje će na sebe preuzeti školski odbori, a time imati veću mogućnost da se posvete svome stručnom radu i uzdizanju.

Na kraju društvenim upravljanjem u školama otvaraju se vrata škole još široj demokratizaciji našeg društva i na polju školstva i prosvjete. Rasim KRZIC

KORISNA SARADNJA

Od oktobra mjeseca prošle godine Učiteljska škola iz Banje Luke saraduje sa učiteljskom grupom na terenu opštine Čelinac. Saradnja je zamišljena i ostvaruje se u duhu odluka VI kongresa Saveza komunista Jugoslavije i odluka drugog Kongresa Saveza komunista BiH. Prije svega, ona je imala zadatak da pruži mogućnost našim mladim budućim učiteljima da se upoznaju sa stvarnošću na terenu u selu i seoskoj školi, kako bi se što bolje osposobili, ne samo za svoj stručni poziv, nego i za vanškolski društveni rad i da na taj način povežu teoriju sa praksom.

Kulturno umjetničko društvo Učiteljske škole dalo je vrlo uspješnu priredbu u Čelincu sa odabranim programom. Na tom polju počeli su aktivno da rade i učenici maturanata Učiteljske škole koji se nalaze na terenu opštine na hospitovanju pri osnovnim školama. Pohvalno je istaći grupu hospitatora koji su boravili u Čelincu od 21 do 27 marta zaključno. Oni su za to vrijeme pripremili Kočičevog »Jazavca pred sudom« i istovremeno dali dvije uspjele priredbe.

M. G.

Priprema se smotra kulturno-prosvjetnog rada u Ključkom srezu

U posljednje vrijeme u Ključkom srezu osjeća se znatno veća aktivnost u radu kulturno-prosvjetnih društava i grupa. Postojeća društva, grupe i sekcije razvijaju sve više kulturno-prosvjet-

nu i zabavnu djelatnost. Naročiti uspjeh u radu postiže se na selu, gdje je ranije taj rad bio najslabiji.

Da bi se kulturno-prosvjetni rad u što većoj mjeri razvio, Savjet za prosvjetu i kulturu Narodnog odbora sreza odlučio je da se održi smotra kulturno-prosvjetnog rada. Za organizaciju i pripremu smotre formiran je i poseban odbor koji je na svojoj prvoj sjednici donio plan i program smotre. Sreska smotra kulturno-umjetničkog i prosvjetnog rada treba da se održi 15 maja ove godine.

Pored ovoga predviđeno je da se u svim opštinama održe opštinske smotre na kojima će se odabrati najbolje grupe za sresku smotru. Ove smotre su proširene sa izvjesnim fiskulturnim disciplinama tako da će one biti manifestacije postignutih uspjeha na ovom polju. Opštinske smotre uglavnom su održane prvoga maja i postigle su vidan uspjeh.

Na sreskoj smotri učestvovali su pojedinci koji su postigli najbolje rezultate na opštinskim smotrama.

(Nastavak II)

SIMO TADIĆ:

Sjećanje na štrajk Drvarskih radnika iz 1938 godine

se riješe njihovi zahtjevi. Opštinski pristav je intervenisao, ali su radnici zviždali na njega i nazivali ga »cigo«, jer je bio crn, a nisu mu znali imena. Odlučeno je da se stupi u štrajk. Sa Skupštine se krenulo u fabriku na kapiju kroz koju radnici ranije nisu smjeli ulaziti u preduzeće.

U preduzeću je vladala tišina. Izgledalo je kao bolesnik na samrtnoj postelji. Samo su, kotlovski ventili pod pritiskom pare cvilili. Radnici su krenuli prema kotlovanici i pogonskim mašinama da prekinu i taj zadnji znak života. Htjeli smo, da mjesto ostavimo bez svjetla i vode, da malo osjetite gospoda režimske i poslodavčeve slugе, kako su ih štrajkači nazivali, kako se živi bez električnog svjetla i vode, a sa druge strane, da i to bude jedan pritisak, da što prije i povoljno riješe radničke zahtjeve.

Šef kotlovanice bio je strojbričvar Dmišar Adamović, iz uglednije seoske porodice iz obližnjeg drvarskog sela, na koga smo mogli od nas dočeti gledati sa nepovjerenjem. Radnici su htjeli da

vatru pod kotlovanicom zaguse vodom. Adamović je objasnio, da bi to bila šteta, jer kod brzog hlađenja mogu popucati kotlovi. To bi nanijelo veliku štetu svima radnicima, jer se za dugo vremena ne bi moglo krenuti sa proizvodnjom, zato je on postepeno ugasio vatru. Štrajkači su to shvatili, jer su im glavni izvori prihoda, tako oskudni i bijedni, bili zarada u preduzeću. Pred pilanom su se okupili radnici. Došao je i direktor preduzeća, opštinski pristav »cigo«, žandar, policija i drugi. Pokušavali su da ubijede radnike da počnu raditi, a da izabrani predstavnici i radnički povjerenici povedu sa direktorom pregovore. Na tako neodređene uslove nije se pristalo. Kada je prekinuto svjetlo, našao se jedan jedini štrajkbreher po imenu Rojnik, pošao u strojbričvar pušujući radnike, nazivajući ih seljačkim gejanima. Ali je zato osjetio radničke palice i jedva je živ izmakao. Pored već utvrđenih zahtjeva u 22 tačke dodat je i zahtjev da se Rojnik kao štrajkbreher ukloni iz Drvara.

U zahtjevima je tražena povišica plata, uroćenje bolnice i baraka gdje radnici spavaju, zatim redovita isplata plata, jer je već postala praksa da se po 3 mjeseca ne vrši isplata. Zato su radnici upućivani na konzum, gdje su na cedulje, koje su izdavale poslovođe, mogli dobiti užeženu mast, slaninu, žiljivi pasulj, pokvareno brašno i druge pokvarene životne namirnice. Ove je artikle kao pokvarene uprave preduzeća vjerovatno dobivala po nižim cijenama ali su ih radnicima prodavali kao zdravu robu. Ako se neko bunio, našao se pred kapijom preduzeća, a na to se poslodavac lako odlučivao, jer drvarski radnici nisu bili navikli da traže zaposlenje na drugoj strani. Uglavnom je to činio poneki kvalifikovani radnik i to onaj od koga nije zavisila porodica.

U zahtjevima je takođe stajalo, da se ne progone i ne otpuštaju štrajkačke vode, da se nak-

nade dnevnicе svima radnicima za izgubljene radne dane u vrijeme štrajka itd.

Sutradan su svi radnici koji su stanovali u preduzeću od zandara izbačeni iz stanova. Duž kolonije cestom, koja ide ispred samih kuća, propuštali su šporet. Namješteni su kreveti i uredene kuhinje, kao da seništa nije desilo. Tople jesenje noći omogućile su radnicima, da uredе stan pod vedrim nebom.

Radnici sa sela za svoje drugove koji su izbačeni iz stanova nakupili su toliko hrane da su je imali čitavu godinu dana. Nekih artikala kao pasulja i krompira imali su i za dvije godine. Drugi dan štrajka stigla je iz Banje Luke četa žandara iz žandarmerske škole, među kojima je bio veliki broj drvarске omladine koji su osjećali sve nevolje radnika i koje su i njih i same otjerale u žandare. Oni su nas molili, da ne pravimo nikakvih izgreda, kako ne bi morali da upotrijebe oružje, jer su dobili zadatak da kod najmanjeg izgreda upotrebe oružje, a o čemu su članovi štrajkačkog odbora i članovi URS-ovih sindikata vodili računa.

(Nastaviće se)

Proširenje školske mreže na opštini Čelinac

Na opštinskom području Čelinac danas radi 13 osnovnih škola od kojih su dvije šestogodišnje, u selima Čelinac i Jošavka, a jedna osmogodišnja škola u Vrbanji. U prošloj godini bilo je svega 10 škola na ovom području, ali uz velike napore i novčanu pomoć zajednice, izgrađene su još 3 škole od kojih su dvije dvorazredne i jedna jednorazredna. Treća škola stavljena je nedavno pod krov.

U ovoj godini organizacija Socijalističkog saveza će uz pomoć zajednice izgraditi 4 škole i to tri osnovne i jednu osmogodišnju u Čelincu. Pored toga, izvršće se proširenje postojećih škola u Vrbanji i Gornjoj Jošavki.

Pored sela koja su kolektivno obimale obaveze za gradnju škole obavljali su se i pojedinci da će dati svoj prilog za izgradnju kao na primjer: Tošo Savičić iz Opsječkog 20.000 dinara, Anđelko Kuzmanić iz G. Čelince 8.000 dinara, Tihomir Dragojević iz G. Čelince 3.000 dinara, a isti odlazi iz sadašnjeg mjesta boravka u drugi srez sa cijelom svojom porodicom. Znatnu pomoć će dati i Narodni odbor opštine, sindikalne podružnice, Zemljoradnička zadruža i dr.

I pored ovih obaveza, kako pojedince tako i ustanova i organizacija, i će potrebna pomoć od

zajednice, jer će škola po postojećem predračunu koštati preko 6.000.000 dinara. Svi prisutni složili su se da se odmah otpočne sa pripremnim radovima na dovozu građevinskog materijala i prikupljanju novčanih sredstava. U tu svrhu izabran je građevinski odbor od 15 članova na čelu sa Dragom Zimonjcem i Đordem Samardžićem.

Poslije ove zajedničke konferencije, prišlo se održavanju seoskih konferencija. Prva je održana u D. Čelincu 4. ov. mj., a druge dvije u selima G. Čelinac i zbor birača u Štrbama. U sva tri sela izabrani su seoski odbori za gradnju osmogodišnje škole, kao i pomoćni odbori građevinskog odbora osmogodišnje škole.

Od do sada održanih konferencija — najbolje je uspjela ona u

D. Čelincu. Svi prisutni jednoglasno su se složili sa gradnjom osmogodišnje škole ističući njenu važnost za ovaj kraj. Prilog od 5.000 dinara upisao je Anđelko Jungić, a najveće priloge dali su: Anđelko Prdić 10.000, Mujo Hodžić 7.000, braća Bukare 13.000.

Na zboru birača u Štrbama prvi i najveći prilog dao je Vaso Maglović u iznosu od 10.000 dinara i jedan kubik hrastove rezane građe. U G. Čelincu su zaključili da se odmah priđe vađenju 100 m³ kamena i prikupljanju novca. U ostalim selima vrše se obimne pripreme za održavanje konferencija.

Za školu je već nabavljen plan sa dokumentacijom i određena lokacija, tako da su radovi na privoženju materijala mogli odmah otpočeti.

M. Zec

Održane su dvije uspjele književne večeri u Prijedoru

Nedavno je Radnički i Narodni univerzitet iz Prijedora organizovao dvije uspjele književne večeri. Prvu književnu večer organizovao je Radnički univerzitet i na toj su svoje radove čitali poznati književnici iz Hrvatske: Dragutin Tadijanović, Buro Šnajder i Gri-

gor Vitez (pjesme) a Novak Smitić je pročitao odlomak iz romana „Braća i kumiri“.

Na književnoj večeri koju je nekoliko dana kasnije organizovao Narodni univerzitet trebali su čitati svoje radove beogradski književnici: Mladen Olača, Branko Radčević, Slavko Vukosavljević i Predrag Palavestra. Međutim, nepredviđene okolnosti onemogućile su dolazak Branka Radčevića i Predraga Palavestra. Slavko Vukosavljević je istupio sa nekoliko svojih pjesama, dok je Mladen Olača pročitao priču „Smi“ i zabilježio sa Kozare pod naslovom „Rastanak“.

Velika sala Amaterskog pozorišta u Prijedoru bila je obje večeri dupkom puna. Ovo nam bez sumnje govori, da kod prijedorске publike vlada veliko interesovanje za dostignuća naše i srodne jugoslovenske književnosti.

M. Pavković

PRIMJER ZA UGLED

Sva kulturno-umjetnička društva grada i sreza izuzev vjerovatno RKUD „Pelagić“ i OKUD „Veselin Masleša“ imaju najveće teškoće u stručnim licima koja trebaju da pripremaju pojedine sekcije. U sličnoj situaciji našao se početkom godine i odred izviđača „Soša Mažar“. Formiranjem dramske, horske, folklorne i drugih sekcija, trebalo je riješiti pitanje stručnih lica, koja bi rukovodila ovim radom. Bez ikakve pogodbe i postavljanja uslova prihvatili su se posla i rada sa horskom sekcijom drug Ivo Furčić, stručni učitelj Osmogodišnje ško-

le Laktaši, a sa dramskom sekcijom drugarica Zlata Jevremović, član drame Narodnog pozorišta i sa folklornom sekcijom drug Maglič, službenik preduzeća „Krajina“. Oni su puna 4 mjeseca ulagali mnogo svoga slobodnog vremena i truda da bi što kvalitetnije sa ovom organizacijom pripremili program za proslavu oslobođenja grada.

Ovakva pomoć drugarica Z. Jevremović i drugova Furčića i Magliča određuju izviđača mogla bi mnogim da posluži za ugled.

M.

Годишња скупштина културно-умјетничког друштва „ДУШАН ВУЈИЊИЋ“ из Кључа

Ovih dana je kulturno-umjetničko društvo „Dušan Vujičić“ iz Ključa održalo svoju četvrtu redovnu godišnju skupštinu. Na skupštini je podnesen izvještaj o radu društva u prošloj godini. U izvještaju, a i iz diskusije članova društva konstatovano je, da je upravni odbor društva sav rad sveo na dva tri člana uprave i da se u cjelini nije angažovao na rješavanju mnogih problema. Pored toga, mnogi članovi uprave nisu se zalagali na izvršavanje tekućih zadataka, ali je društvo zahvaljujući aktivnosti članstva postiglo vidne rezultate u odnosu na prošle godine. Tako je u toku godine pripremljeno nekoliko priredbi koje su bile na zavidnom umjetničkom nivou.

Koncem prošle godine velika brita posvećena je omasovljenju postojećih i оформљењу novih sekcija. Ovo je rezultat pomoći i pažnje Narodnog odbora sreza

prema ovoj društvu. U protekloj godini društvo je dobilo 760.000 dinara na ime pomoći od Narodnog odbora sreza. Iz ovih sredstava nabavljena je potrebna garderoba i neophodno potrebni instrumenti.

Danas društvo radi na pripremi programa za sresku smotru. Ovdje se nadaju da će kao pobjednici doći u Banju Luku. Njegov hor broji 60 članova koji redovno dolaze na probe. Nabavkom mandolinovog orkestra iz sredstava Narodnog odbora sreza danas 40 pionira uči da svira na ovom popularnom instrumentu. Dramska grupa broji 25 aktivnih članova, a za tamburaški orkestar su nedavno nabavljena nova instrumenta. Folklorna sekcija nije masovna. Ona broji samo 18 članova. Ovu sekciju trebalo bi omasoviti obzirom da kod velikog broja omladine postoji interesovanje za ovu granu rada.

P. II

Učenice II mješovite gimnazije na času hemije

Sjećanje na Prvi kongres bosansko-hercegovačke omladine

Za sobom su imali sedam, ofanziva, i hiljade radnih dana

Stari vezirski grad Travnik primio je prvih majskih dana 1945. godine devet stotina mladića i djevojaka iz Zapadne Bosne. Ušli su u grad poslije podne s pjesmom. Na prolazu su za Sarajevo — na putu za Prvi kongres Bosansko-hercegovačke omladine. Travnička omladina ih je smjestila po svojim kućama i spremila im večera. Zbližila ih je sama borba i upozнала.

To su bila djeca Krajine, djeca Revolucije Partije i Skoja. To su bili najbolji omladinci i borci koji su za sobom imali kao mladi veliko revolucionarno iskustvo. To su bili omladinci iz krajličkih brigada — IV, X i XXXIX divizije, sa Kozare, Grmeča, od Drvara i Petrovca, iz Saničke Doline, Janja, Pijevе i Cazinske Krajine.

Za sobom su imali sedam ofanziva, na hiljade radnih dana.

Tu su mladi Kozarčani preko kojih je pregrmilo desetke neprijateljskih ofanziva. To je ona ista omladina koja je žnjela i odnosila

zito za partizane na 200 metara ispred ustaških bodljikavih žica kod Jasenovca, Potkozarska popaljena sela su ih izabrala i uputila da slobodno kažu cijelom svijetu u borbi i patnjama ali i pobjedama i uspjesima kozarske omladine.

Tu su grmečke djevojke. Znale su za vrijeme dugih zimskih noći kada zapadaju veliki snjegovi sjediti pored ognjišta i kod slabog svjetla, načinjena od masu namočene krpe i izdubljenog krompira plesti čarape i džemper partizanima. Sjediti su i plele i u svoje pletivo uplitalе ljubav prema slobodi. Dok bi kroz tihе noć sa položaja kod Novog i Budimlje Japre čule sitno siktanje mitraljeza. Zastale bi sa pletenjem i dah bi im zastao da bi u tišini prisluškivale daleku pjesmu partizanskih mitraljeza.

Tu su i Drvarčani. Ostavili su razrušen grad, ali slobodan i nepokoren.

Sutradan Travnik je blistao na jutarnjem suncu. Divan je s proljeća kada cvjetaju šljivici, kada se obronci Vlašića zaagru zelanim ruhom.

Napustili smo ga u sumrak i u koloni pošli put Sarajeva. Izmlješali se brci s puškama na rame, djevojke sa seoskim maramama, čistim bogatim nošnjama sa Vlašića, iz Janja, od Glamoča.

Ponašamo se kao neka brigada. Kolona — rastojanje, pravimo pauze, pa čak smo izabrali i komandanta. Dobacujemo žale, svi smo mladi i veseli. Idemo cestom kroz Vitez. Borbe se vode na obližnjim brdima, rešetaju šarci. Pronosi se, da se Dražasa svojim četnicima povlači kroz te bosanske šume. Gone ih partizani a oni biježe bez obzira. Prođe pored nas kolona partizana. Pored ceste leži jedan mrtav četnik sa bradom, a jednog svazanog protjera jedna grupa partizana. Na obronku po-

red crkve iznad ceste otvori se borba. Pronese se — ratujemo. Na našim licima se ocrtavala mržnja prema svim izdajicima.

Putovali smo cijeli dan. Pruga Travnik — Lašva je rastrgana. Rastrgana je i od Lašve prema Kaknju. Tu i tamo u Lašvi i Bosni su stumbane čitave kompozicije, mostovi su razrušeni, a pored pruge na Lašvi stoje prazni njemački bunkeri. Pobjegli su, ali su ostali njihavi rovovi.

Noć nas uhvati na putu između Lašve i Kaknja. Popeli smo se u selo Modrinje iznad pruge i prenoćimo po seoskim kućama, a pomoćno nam i odbornici. Sutra opet pješice prema Kaknju, predemo Bosnu i u Čatićima nas dočeka voz, naš partizanski voz. Nikada neću zaboraviti tu ratnu sliku. Preko sedamnaest crvenih zastava. Nikad neću zaboraviti to crveno vijorenje na vjetru razvijanih zastava na dvadeset vagona. Penjemo se na vagon koji su bili otvoreni.

„Druže, daj mi ruku da se popnem. Priđži mi harmoniku.“ — S osmjehom na usnama kaže mi jedna lijepa plava Livanjka, okretna, vesela i živa. Vagoni su isključeni zelenilom. Isključila ih je zelenilom, cvijećem i zastavama višooka omladina.

Pisak lokomotive je najavljio polazak. Čobančići su ostavili svoja stada. Trčali su prema vozu i pozdravljali su nas mahanjem ka-

pa i pletiva. Seljaci su zaustavljali kola i gledali nas dok god nismo zamakli iza prve okuke. Ori se pjesma sa Kozare, Kupresa, Livna. Omladinska pjesma se pomiješala sa žumorenjem plahovitih Bosne i kloparanjem vagona.

Dočekale su nas parole „Dobro došli“. Travnička delegacija je otjela u Arnautovića, a druge delegacije su bile smještene u Visokom. U 1 sat krenuli smo vozom za Sarajevo. Na željezničkoj stanici sačekali su nas omladinci sa Bjelava sa parolama „Dobro došli“. Glavnom ulicom smo se prošli sa borbenim partizanskim pjesmama. Kao i u Travniku, tako nas je i u Sarajevu dočekala gradska omladina. Smjestili smo se u jednom domu a hranili smo se u prostorijama bioskopa „Volge“.

Kongres je počeo u Fiskulturnom domu. Još i danas su mi u svježem sjećanju kongresni dani. Za vrijeme pauze razišli smo se po sarajevskim ulicama i parkovima. Odjednom je nastala jaka peljba na sve strane. Pomislio bi čovjek da se vodi bitka za Sarajevo. Međutim, to nije bila bitka već pad Berlina. Partizani su pucaли, slavili su pobjedu. Berlin je oslobođen. Na njegovim kućama su pobjedne savezničke zastave. Mir — pobjeda — sloboda.

Sv. CULIBRČ

Lažni zubar - krojač

Nekoliko dana prošlo je od kada je pred vijećem Okružnog suda u Banjoj Luci krivično odgovarao Matija Stojković, krojač iz Karlovca. On je izvjesno vrijeme prekinuo da se bavi krojačkim zanatom i radio je kao poslovođa na kamenolomu. Nije mu se to sviđalo i odlučio je da bi bilo umotnije da se bavi zubarskim poslom, jer je plata dobra, a povrh toga i zarada od privatne prakse. A kako steći stručne i školske kvalifikacije, to ga je mučilo. Dosjetio se i u ljeto 1950 godine odlazi u Zubnu ambulantu u Ogulinu i tamo ostaje oko 2 mje-

seca samo da posmatra rad zubara Gucla. Pojma nije imao o zubarskom poslu, pa čak ni da stavi borer u mašinu. Ali ipak je posmatranjem bez zaposlenja, kako su ga i primili u ambulantu, nešto uspio da nauči. Kada je odlučio da pođe zatražio je potvrdu o radu, a pošto nije bio u radnom odnosu i nije ni radio, nego posmatrao, nisu mu mogli dati potvrdu. I tu se dosjetio. Našao je čist komad papira na kome je zubar Gucl stavio svoj potpis i ovjerio štambiljem da bi mogao izdati potvrde đacima radi pravdanja izostanka za vrijeme bo-

ravka na pregledu i liječenju. Napisa je na tom blanketu potvrdu da je radio kao dentista u kotarskoj ambulanti u Ogulinu i da je potpuno zadovoljno na poslu, te da ga svakom kao takvog mogu preporučiti. Tako je već nešto imao. Javio se zatim kao zubar u Kosovsku Kamenicu i tamo pored ove potvrde podnio za sebe neko svjedočanstvo na njemačkom jeziku o završenoj zubarskoj školi. To mu svjedočanstvo niko nije gledao i prevodio, nego ga je on sam prevodio i u prevodu ovjerio prepis u Kosovskoj Kamenici. Posao je išao dobro i zarada zadovoljavajuća, ali pritužbe pacijenata na lomljenje zuba prilikom vađenja i slab popravak bile su sve češće. Nesigurno je bilo i dalje ostati. Čuo je da u Mrkonjić Gradu trebaju zubara. Ali sada nije imalo smisla zapošljavati se opet na osnovu lažnog svjedočanstva, nespretno i neuko pisanog na njemačkom jeziku, nego je sačinio novo o završenoj zubarskoj školi kod Vojne klinike u Beogradu u 1929 godini. Izvršio je prepis tog svjedočanstva i ovjerio kod suda, pa ga tako ovjerenio predao Narodnom odboru sreza. Opet slab i nestručan rad i sumnja u istinitost svjedočanstva se je pojavila. Provjeravanje prvo kod Odbora u Kosovskoj Kamenici, a zatim krivične prijave. Provedeno je isleđenje, a potom je optužen Okružnom sudu. I na suđenju je sve ovo utvrđeno, kao i to da Vojna zubna klinika koja mu je tobože izdala svjedočanstvo nije ni postojala u bivšoj Jugoslaviji.

Proглаšen je krivim i »Dr. Matija Stojković«, kako u ličnoj legitimaciji stoji, osuđen je kao lažni zubar na kaznu strogog zatvora u trajanju od 4 godine. Kada izdrži kaznu onda će opet moći ili za šivaču mašinu ili u kamenolom.

Prodajem kuću, osam dunuma zemlje, voćnjak i vinograd. Upitati Veseli Brijeg broj 1 Banja Luka.

ODRED IZVIĐAČA POSTAO JE JEDNA OD MASOVNIH ORGANIZACIJA

Mjeseca aprila 1952 godine prvi put se čulo u gradu za organizaciju izviđača. Tih dana prvi izviđači Banje Luke boravili su na seminaru za rukovodioce organizacije. Njihov povratak u Banju Luku značio je početak formiranja prvih osnovnih jedinica — prvih vodova. Već u jesen te godine osnovan je inicijativni odbor koji je krajem godine prerastao u prvo starješinstvo odreda. U toku školske godine 1952/53 odved je već brojao 120 članova. Ljeto je iskorišteno za prvo logorovanje na koje je učestvovalo 70 izviđača. Ovo logorovanje značilo je mnogo za dalje proširenje organizacije, jer su kroz logor uzdignuti novi kadrovi vodnika, a samo logorovanje razvilo je interes kod omladine za ovu organizaciju. U toku nove školske godine 1953/54 organizacija broji oko 300 članova. Rad se sa gimnazijske prenosi i na ostale srednje škole u gradu, a posebna pažnja posvećena je uključivanju u organizaciju radničke omladine. U tome je postignut uspjeh, jer danas u odred djeluje i radi četa radničke omladine, koja spada među najbolje čete odreda. Prošla godina bila je godina daljnje jačanja odreda i to ne samo u Banjoj Luci. Zalaganjem banjalučkog odreda, postoje danas odredi u Bosanskom Novom, Prijedoru, Sanskom Mostu, Bihaću i Kotor Varošu.

Logorovanje izviđača Bosanske Krajine koje je održano prošle godine u Martin Brodu, bilo je jedna od daljnjih mjera omasovljenja organizacije i uzdizanja vodnika za novoformirane odrede u Bosanskoj Krajini.

Danas odred u Banjoj Luci okuplja u svojim redovima oko 500 članova od pionira do najstarijih, obzirom da u njemu rade i pomažu omladini i oko 30 starijih čiji je zadatak da se brinu o pravilnom vaspitanju članstva, a na principima izgrađivanja pravog građanina naše socijalističke zemlje.

Pređeni put od 3 godine uspješnog rada odred izviđača proslavio je kao i svake godine prilikom proslave oslobođenja grada i dana mladosti 22 aprila. Meću-

tim, ove godine, u čast 10-godišnjice oslobođenja grada, odred je u vremenu od 18 do 24 aprila izveo obiman program u okviru svoje III odredske smotre. Pripreme za ovu proslavu još življe su pokrenule rad u odredu koji se je pripremao još od početka ove godine. Osnovano je niz novih sekcija koje su radile na pripremi programa, kao što su: dramska, folklorna, horska, muzička i druge. Prvi nastup imala je dramska sekcija, koja je 18 aprila u Narodnom pozorištu izvela komediju od Sterije Popovića »Laža i paračaza«. Nastup je bio vrlo uspješan i izveden je pred punim salom.

22 aprila u dvorištu doma DTV »Partizan« otvoren je logor u kome je okupljeno oko 100 izviđača iz Prijedora, Bosanskog Novog, Bihaća, Sanskog Mosta, Sarajeva, Zenice, Mostara, Tuzle, Banje Luke i drugih mjesta Bosne i Hercegovine. Ova grupa izviđača logorovala je u Banjoj Luci dva dana. Za to vrijeme svi učesnici u logoru i ostali članovi odreda iz Banje Luke učestvovali su u sklopu programa proslave i to u defileu sa fiskulturnicima i pionirima grada. Toga dana novi članovi odreda položili su zavjet, a poletarci i pčelice obećanje, dok je uveče u Domu JNA održano umjetničko veče čiji su cjelokupni program izveli članovi odreda. U ovom programu nastupile su sve sekcije odreda. Drugoga dana smotre, 23 aprila, učesnici su održali međugradska takmičenja u orijentacionom krosu, brzini podizanja šatora i ostalim izviđačkim disciplinama. Ova takmičenja odvijala su se u logoru i okolini grada. Naveče istoga dana održana je logorska vatra u samom logoru sa prikladnim programom. Tu su podijeljene nagrade pobjednicima u takmičenju, a zatim izvršeno priznavanje zvijezda članovima organizacije.

Ova smotra izviđača grada Banje Luke, još jednom je pokazala snagu i masovnost, kao i mogućnosti organizacije da u najskorije vrijeme postane jedna od najmasovnijih omladinskih organizacija.

Pravni savjeti

PITANJE:

PRAVO VLASNIKA MLINA NA UŠUR OD MELJAVE

Imam mlin na Vrbasu sa dva kamena i 12 dunuma zemlje od kojih je 8 dunuma pod voćem i okućnicom a na 4 dunuma sijem djetelinu. Imam 9 članova porodice. Da li imam pravo da od ušura koji dobijam od meljave hranim svoju porodicu ili sam obavezan sve količine ušura prodati »Žitoprometu«.

Svetozar Erak, Krupa na Vrbasu

ODGOVOR:

Naredbom o ubiranju ušura (»Službeni list FNRJ« br. 63/52) propisano je da svi imaoći ušurnih mlinova i vođenica (potočara, krupara i krunjara) su dužni prodati sav ubrani ušur preduzeću za promet žitarica. Za prekršitelje ove Naredbe propisana je novčana kazna do 10.000 dinara.

Prema tome Vi morate preduzeću »Žitopromet« prodati sav ubrani ušur.

PITANJE

SMANJENI IZNOS ZARADE I DJEČJEG DODATKA ZA VRIJEME IZOSTANKA SA POSLA

Mjesečno za vrijeme radnog vremena radi obavljanja privatnih poslova napustim posao u ukupnom vremenu od 1-12 sati. Za ove izlaske preduzeće mi odbija zaradu kao i odgovarajući iznos dječjeg dodatka. Da li je ovo pravilno?

C. U.

Banja Luka

ODGOVOR

Ovo pitanje regulisano je tač. 31 Uputstva za primjenu Uredbe o dodacima na djecu, prema kojem radniku koji je za pojedine dane primio platu sama djelimično zbog izostanka u toku dana, dodatak na djecu koji otpada na te dane isplaćuje se u srazmjerno smanjenom iznosu i to samo za one sate za koje je isplaćena i plata.

Prema tome postupak preduzeća i u Vašem slučaju je opravdan.

PAŽNJA

Otvorena je nova fotografska radnja u ulici Gajevoj broj 1. Preporučuje se cijenjenim mušterijama — foto »DUŠKO« uz kvalitetnu izradu, atelje, preslikavanje, uveličavanje, spojno snimanje — reportaža, amaterske radove uopšte i rad u koloru i tenu.

Posjetite i uvjerite se u solidnu uslugu.

#

PRODAJEM kuću i osam dunuma zemlje sa baštom i vinogradom. Cijena umjerena. Upitati: Veseli Brijeg broj 1, Banja Luka.

#

PRODAJE se bicikl. Upitati Karla Rojca ul. 51, Banja Luka.

#

Mijenjam garsonjeru Sarajevska ulica 8/1 novogradnja za jednosobni ili dvosobni komforan stan u centru. Upitati telefon 239 ili u stanu.

OGLAS

PAŽNJA ZA ŽENE!

Svaka žena treba da u proljeće očisti i osvježi svoje lice sa najsavremenijim losionima, hormonskim i voćnim kozmetičkim preparatima i maskama u Kozmetičkom salonu

»DIANA«

BANJA LUKA

Maršala Tita 71/II

(Iznad frizerskog salona »ESMA«)

#

MIJENJAM jednosobni stan sa nuzprostorijama u centru Osljeka za odgovarajući u Banjoj Luci.

Za obavještenje upitati Zagrebačka 19, Banja Luka.

Obavještenje

Gradska narodna biblioteka u Banjoj Luci otkupljuje knjige, časopise, brošure, novine i letke, štampane u izdavačkim preduzećima Banje Luke i Bosanske Krajine, prije i za vrijeme rata.

Pozivaju se građani koji ova izdanja posjeduju (naravno ova ovim pozivu, kako bi se te vrijednosti sačuvali i pružila prilika da se tom literaturom koriste svi zainteresovani.

Uprava biblioteke

Radnički savjet

trgovinskog preduzeća prehranbenim proizvodima na veliko

„KOLONIJAL“

Banja Luka

u sporazumu sa Komisijom Gradskog narodnog odbora

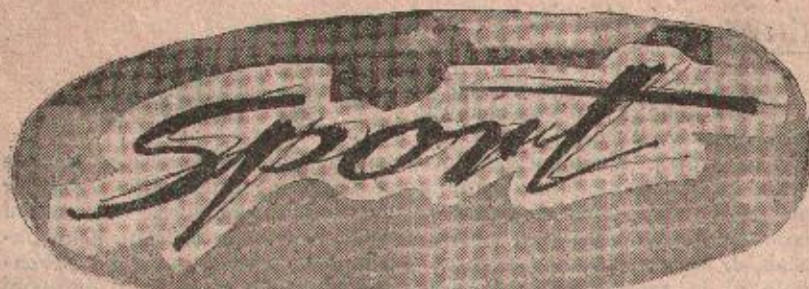
raspisuje

Konkurs za direktora preduzeća

USLOVI: viša stručna sprema - završeni Ekonomski fakultet sa najmanje 5 godina komercijalne prakse, od toga 2 godine na rukovodećim mjestima, ili srednja stručna sprema sa najmanje 10 god. komercijalne prakse, od toga 3 godine na rukovodećim mjestima, ili niža stručna sprema sa najmanje 15 godina komercijalne prakse, od toga 5 g. na rukovodećim mjestima - u trgovini

Pismene prijave dostaviti do 31 maja 1955 godine komisiji za konkurse pri Gradskom narodnom odboru u Banja Luci, u kojim treba navesti podatke o kvalifikacijama i kratak opis dosadašnjeg službovanja.

PLATA PO TARIFNOM PRAVILNIKU

БОРАЦ ПЕТИ У КОШАРКАШКОМ КУПУ САРАЈЕВА

У суботу, недељу и понедељак одржао је у Сарајеву велики кошаркашки турнир „Кошаркашки куп Сарајева“ на којем је учествовало шест екипа: чланови савезне лиге ВСК (Београд) и Монтажно (Загреб), затим Босна, Млада Босна (Сарајево), Борац Бања Лука и Пролетер (Крска).

Прву утакмицу на турниру Борац је одиграо са Младом Босном и поражен је са 89:48. Међутим ако би посматрали само резултат те утакмице онда би се могао рећи да је то убедљив и потпуно заслужен пораз. Али они који су присуствовали тој утакмици били су свједоци једног злигоста незаслуженог пораза. Очевидна пристрасност једног сарајевског судије претворила је убедљиво вођство Борца од шест кошева разлике средином другог полувремени у тако велики пораз јер су неразумљиве судијске одлуке деморалисале играче Борца. Другу утакмицу Борац је изгубио са ВСК-ом — чланом Савезне лиге са 38:45. Тако велики пораз не представља никакав неуспјех против тако ремираниог противника јер је ВСК претходног дана побједио Младу Босну са још неким разликом а у финалном сусрету члана Савезне лиге Монтажно чак са 24 коша разлике.

Тим поразом Борац је заузео треће мјесто у својој групи и остао се у борби за 5-6 мјесто са прошлогодишњим прваком Босне и Херцеговине — Пролетером из Крске. Утакмица је била убедљива. Прво је повео Пролетер да би Борац изједначио и до 13 минута водио са 10 кошева разли-

ке. После тога Пролетер је смањио разлику која је у 18 минута износила свега 4 коша. Пролетер је сигурној игри Борца који је лијепом игром и честим контра-нападима стално повећавао разлику да би на крају завршио утакмицу са побједом од 22 коша разлике — 69:47.

Овом побједом Бањалучани су заузели пето мјесто. Најбољи играчи Борца били су Рачки, Сташвикуовић и Фригано-вић, док су се добром игром али и неефикасношћу истицали Ловрић и Караца.

У екипи је играло и неколико јуниора од којих се најбоље снашао Пувачић. Свама њима овај турнир ће много значити јер су први пут имали прилике да поематрају двије екипе Савезне лиге и стекли су прилично искуства. Борац је за освојено пето мјесто награђен спомен плакетом, албумом и гарнитуром дресева.

Утакмице су судиле Висе и Ружда (Сарајево), Тошић и Станивуковић (Бања Лука).

Воје Борца на овом турниру бранили су: Сташвикуовић, Фригано-вић, Ловрић, Караца, Рачки, Јурић, Прохаска, Јовић, Дервишевић, Пувачић и Којић.

Л. П.

Нерijeшена игра и пораз Борца у сусретима са Локомотивом (Загреб)

Два сусрета са загребачком Локомотивом одиграна 2 и 3 маја послужила су и једном и другом тиму за испробавање играча односно као добре припреме за претежне првенствене сусрете. Локомотива — којој је једино недостигао Канјек, највећим дијелом је играла обје утакмице у саставу: Зрић, Балан, Синчек, Кобе, Јанковски, Бобек, Одрзак, Герећ, Киш, Младинић и Јовановић, а који ће се вјероватно у недељу супротставити Партизану. Једино Канјек може пореметити овај састав. Борац је много више мјенијао играче — нарочито у другом сусрету, у којем је играло 17 играча. Без сумње овако велико

учеће играча на једној утакмици је симпатично јер се на тај начин пружа могућност оним који из било којих разлога не играју утакмице за први тим да покажу своје способности, односно ова даје потешка оним који тренирају. Ипак мислимо да су ове измјене бар на ова два сусрета биле прилично непланиране. Чини нам се да би далеко логичније и боље било да се кроз први сусрет „лутају“ за најбољим, са којим је требало наступити други дан, како би тим бар колико толико заједнички играо припремајући се за заједничке акције у претстојећим првенственим сусретима.

ПРВА УТАКМИЦА НЕЗАНИМЉИВА - ДРУГА НЕШТО БОЛЈА

Прва утакмица одиграна по топлим вријемима — што је добрим дијелом и разлог неинтересантној и млаткој игри, завршена је нерijeшеним резултатом 2:2, иако је Борац водио са 2:0. У овој утакмици најзаслужнија је била веома успјешна одбрана вратара Борца Кекековића, који се је у 10 минута игре снајело бацио у ноге Герећа да би сачувао свој гол. Као признанје за

ову снајелу одбрану Кекековића, стадион се је разлијегао аплауз. Други сусрет завршен је побједом гостију са 3:0 (1:0). За разлику од првог сусрета играчи оба тима

НЕЕФИКАСНОСТ И НЕРАЗУМИЈЕВАЊЕ

Играчи Борца су се и у овим сусретима показали неефикасним. Ево само један од неколико примјера, који најједноставније говори о томе у прилог. У 15 мин. првог сусрета Недићавић је веома лијепо центрирао лопту пред гол на око 6-8 метара даљине. Ову веома употребљиву лопту прво Ибрахимовић, а затим Андријевић нису захватили и спровели у гол! Сличних ситуација било је још.

Сврака Ратиу послје дуге паузе наступио је поново у екипи Борца заиграли су знатно живље и боље. Све до 40 мин. редале су се акције оба тима, али без успјеха. У овој утакмици обје навале нису реализовале по неколико веома povoljnih шанси.

Поред тога појављивало се и неразумијевање међу играчима приликом оценјивања ситуације свог положаја и положаја суиграча. Ево и овдје примјера. Млади Гојић који је у другом сусрету а у другом полувремени извео пар успјешних акција, морао је у једном моменту — у 60 мин. игре, препустити лопту Ибрахимовићу, који ју је безобзирно преузео, иако се налазио у слабијем положају.

У другом сусрету судија Круновар показао се успјешнијим од судије прве утакмице Крагујића, по томе не значи да није и он гријешио.

О ИГРАЧИМА И СУБЕНЈУ

У првом сусрету код Борца су се истакли Кекековић, Банјак и Јурић, а у другом Јовановић, Милевић и Кекековић. Код Локомотиве првог дана нешто бољи су били Јанковски, Бобек, Герећ и Јовановић, док су другог дана поред Одрзака који је играо веома добро, добри били Балан, Синчек и Герећ.

Да ли ће се Дубички Борац задржати у водству

Због првомајских празника у недељу нису играле утакмице из Савезне лиге. У недељу се настављају борбе пролетног дијела. Игра се треће коло. У трећем колу састају се: Бихаћ: Јединство — Младост (Приједор); Бос. Дубица: Борац — Раднички (Бања Лука); Дрвар: Борац — ВСК (Бања Лука); Бос. Нови: Слобода — Младост (Котар Варош); Љубица: Рудар — Братство (Бос. Крупа).

Несумњиво најзанимљивији сусрет биће у Бихаћу. У прошлом колу Младост је пружила своју најбољу игру у задњих неколико мјесеци и високо поразила водећу Слободу. Да ли ће Приједорчанима успјети да полове такву игру и да се кући врате са још два бода свакако највише интересује фубалску публику Босанске Крајине. Успјех ли је то, Младост би и даље остала једна од најозбиљнијих кандидата за прво мјесто.

Дубички Борац уколико жели да задржи водеће позиције, треба у сусрету са последњим на табели да забиљежи побједу. Још једна утакмица привлачи пажњу. Сусрет у Дрвару и за домаће као и за госте је од великог значаја. И једни и други налазе се у нимало завидном положају и ко на овој утакмици освоји оба бода много ће мирније моћи дочекати идуће утакмице. Обзиром да се игра у Дрвару предност има домаћин који ће по-

Наставници су одиграли још једну утакмицу

Прошле суботе наставници банјалучких школа поново су се појавили на ногометном игралишту да би одиграли најављену утакмицу. Био је то сусрет двију репрезентација. На једној страни наставници опћеобразовних школа другови: Сибил, Мемич, Додиг (Нусединовић), Сук, Перовић, Муратагић, Кокановић, Лазаревић, Маровић Драгићевић, Спалко (Марић), а на другој наставници стручних школа другови: Алчевић, Крупић, Петковић, Бахтијаревић, Рибар, Рапић, Јусуфagiћ, Јовановић, Карптановић, Херцег и Ибрахимбеговић.

Овај сусрет — којег је водио Бастијанчић, није испунио очекивања. Прошл сусрет — који је одиграо између наставника Гимназије и Индустриске школе, био је далеко интересантнији. Иако су овог пута наступили махом млади играчи ипак појединци нису још увијек овладали ногометном вјештином.

Најбољи играч на терену за вријеме овог сусрета био је Перовић који је наступио на мјесту центар-халфа а тим наставника опћеобразовних школа и који је са великим успјехом застављао нападе противничких нападача. Поред њега веома добром игром отскакао је

и Рибар, који је показао веома добру покретљивост и доказао да може одиграти утакмицу без да направи и један прекршај.

Иако је Боžo Јовановић одмјереним ударцем мајсторски постигао свој први гол ипак ни један од четри постигнута гола нису толико загријала гледаоце као ударак бекка Мемича у 15 мин. другог полувремени, када се је лопта налазила на лијевој страни на половини наставника опћеобразовних школа. У намјери да одбје лопту, Мемич је ударио по камени. Овај „буни-

ударак проузроковао је код свих присутних весели жагор, јер то је био „снајективније“ поглед ове утакмице. Поред овог једном је у другом полувремени лијеви half Папирић зарио крамповима у земљу, не остваривши у потпуности намјеру да удари лопту.

Уопште узевши овај сусрет је заостајао за прошлим. Заиста би теško било саставити најбољу једанаесторицу, која би се успјешно могла супротставити репрезентацији наставника загребачких средњих школа, а до којег ће доћи ускоро у Загребу.

У недељу Козара игра у Mostaru, а Борац у Banjoj Luci

У недељу се — послје једнонедељне паузе, настављају борбе за наслов првака наше Републике. Од крајњих тимова у недељном — четвртном колу, Борац игра у Banjoj Luci, а Козара наступа у Mostaru.

Играчи Борца обзиром да им је недељни противник Рудар — Какањ екипа из доњег дијела таблице и један од кандидата за испаданје из Републичке лиге, мораће уложити много снаге и велики труд ако жеће да остваре побједу. Рудар је екипа која се може успјешно супротставити свакој екипи и остварити потпуни успјех без обзира гдје се игра: да ли у Какњу или негдје на страни. Поред тога због већ пословице неефикасности Борца не може реализовати теренску преимућу. И већ у недељу Рудару може поћи за руком да оствари половица — ако не већ потпуни успјех. Један бод за Rudara би значајно доста из недељног сусрета са Борцем, што играчи Борца не би требали ни једног момента заборавити. Да ли се Борац дозволити Rudaru да постигне успјех?

У недељном колу Козара се по трећи пут наступити на страни, иако није у пројектном дијелу првенства ни један сусрет одиграла код куће. Сусрет са Леотаром који је требало одиграти у Бос. Градишци прошлог кола, није одржан због поплавлjenости игралишта. У недељу mostarski teren представљаће „врло топа“ за Козару и игри са титошњом Локомотивом, којој се као и Козари ради о опстанку у лиги. Не треба изгубити из вида чињеницу да за оба противника побједа у добром мјери повећава шансе за опстанак у лиги, што је и разлог да се очекује занимљива утакмица, која ће, вјерујемо, протечи у првој првенственој борби за бодове. Врло лако се може десити да недељни сусрет за Козару или Локомотиву буде прекретница у борби за опстанак, јер освојени бодови у сусрету са „rivalom“ за испаданје представљају знатно више од два бода. У случају побједе било којег

тима, један од њих два започиће вјероватно бијег са дна и од испаданја, а за који још није сасвим касно! Стога је већ вријеме да играчи Козаре заиграју борбеније, поштрвовају, иколикo жеће да до године буду у Зомској лиги.

Како ће проћи крајински претставници у недељном колу то је питање које интересује највише Козаре односно Борца.

Куглашки клуб „Петар Драпшин“ првак бањалучке зоне

Прошлог мјесеца у организацији К. К. „Петар Драпшин“ одржано је, по народном систему, екипно и појединачно првенство области које је одржано у куглани Дома ЈНА Бања Лука. На првенству су учествовали куглаши Вање Луке, Приједора, Српца, Мркоњић Града и Цазина.

У екипном натјечању прво мјесто је заузео „Петар Драпшин“ са 432 чува, затим слиједиле КК из Приједора 373, КК „Раднички“ (Бања Лука) 364, КК „Партизан“ (Србаи) 347, КК „Слобода“ (Мркоњић Град) 312, и КК „Козара“ (Цазина) са 285 оборених чува.

У појединачном натјечању за првенство Републике пласирали су се, као прваци Јуре Мустафић из КК „Петар Драпшин“ са оборених 283 чува, Мома Туговића (Приједор) са оборених 276 и Ђуро Ивић из КК „Петар Драпшин“ са 271 обореним чувама. Остала деветорица која ће такође учествовати на републичком првенству, као прваци испред КК бањалучке зоне, оборили су од 269 до 235 чува.

Побједи БСК-а и Борца II

Banjalučke ногометне екипе БСК и Борац II гостовале су за вријеме првомајских празника у Бос. Крупи односно Љубиљу.

На први мај други тим Борца — који је био састављен од младих играча и чланова јуниорске екипе, неочекивано је побједио титошњег Rudara са 4:2 голувима Теџановића II, Поповића и Наревића 2.

БСК је у пријатељској ногометној утакмици одиграној у Босанској Крупи побједио „сусјед“ на табели Републичке лиге екипу Братства са 2:1.

СЛАВА ОРГАНИЗАЦИЈА

У првом сусрету игра је била прекинута због ометања игре од стране Мујиче, док је другог дана једна група дјеце каменим ометала вратара Локомотиве што је оставило веома лошу слику. Заједно све ово се је дешавало и поред тога што су редари и органи Народне милиције били око игралишта.

Preko 25.000 Banjalučana u prirodi o prvomajskom prazniku

Na nekoliko dana pred Prvi maj, kada je otopilo i kada su najzad zaredali lijepi, topli i sunčani dani, obratili smo se meteorološkoj službi:

— Kakvo će biti vrijeme o prvomajskom prazniku? — bilo je naše pitanje.

Meteorolozi sa predviđanjima, kao i svi mi, sa iskustvom tako prevrtljivog i hladnog vremena u martu i aprilu, jedva su se usuđivali da nešto određeno kažu. Pa ipak su rekli:

—... zasad nema izgleda za pogoršanje, sve je normalno. Vjerovatno da će ostati lijepo vrijeme...

—... Da, vjerovatno... vjerovatno, ali ne sigurno... — mislili smo vrijeći nepovjerljivo glavom. Htjeli smo to i da napišemo. A što nismo, nije sumnja u meteorološka predviđanja koja su — danas to možemo da kažemo jer je prošlost — bila tačna. Vjerovali smo im, ali...

Može se reći da je vrijeme ove godine o prvomajskom prazniku i preko očekivanja bilo lijepo. Ono je, razumije se, mnogo doprinijelo da radni ljudi našeg grada izadu u prirodu gdje je i najljepše za odmor i razonodu.

Mnogo prije svanuća na dan Prvog maja, čule su se pjesme onih koji su kolima već odlazili u okolinu grada. Kako se bližilo jutro, izletnika je bilo sve više. Ulice su u svim pravcima bile gotovo zakrčene kamionima, automobilima, običnim kolima, bicik-

lima. Na licima ljudi ogledalo se očito vedro raspoloženje, sa puno osmjeha i pjesme.

Sva poznata izletišta u okolini bila su puna. Pa ipak, najviše je izletnika bilo u Trapistima gdje

lete i dalje, u Krupu na Vrbasu, Bočac, Slatinu, Laktaše i druga mjesta.

Računa se da je ove godine, proslavljajući prvomajski praznik

B. ŽOJIN VOĐE

MOTIV SA VRBASA

je bilo i najživlje. Ali je i u Gornjem Šeheru, Sutarliji, Laušu, Poričevcu i na drugim mjestima bilo lijepo. Mnogi su napravili iz-

u odmoru, veselju i razonadi, preko 25.000 Banjalučana izšlo u prirodu gdje je zaista bilo lijepo i prijatno.

BANJA LUKA DANAS IMA DVAPUTA VIŠE STANOVNIKA NEGO PRIJE 25 GODINA

Cesto kažemo da se Banja Luka snažno razvija u svim pravcima kao privredni i kulturni centar — a time je u naglom porastu i broj stanovnika. Priliv stanovništva pokazuje tempo razvitka jednog grada i može da posluži u izvjesnom smislu kao mjerilo o njegovom ekonomskom i kulturnom napretku.

Prije 70 godina, dakle 1885. godine, u Banjoj Luci je bilo naseljeno svega 11.350 stanovnika, uglavnom na prostoru oko Ferhat-pašine džamije. Bila je to tipična kasaba sa niskim kućama od ćerpiča i uskim ulicama. Do 1910. godine broj stanovnika se povećao tek za oko 3.500, od čega znatan dio otpada na doseljenike iz austrougarske monarhije. Iako su tih godina utvorena prva industrijska preduzeća u Banjoj Luci, nije se osjetilo jači priliv stanovništva jer kapaciteti nisu zahtijevali veći broj radnika. Osim toga, austrougarski okupatori sprječavali su na razne načine stručno osposobljavanje domaćih ljudi.

Ni poslije Prvog svjetskog rata nije došlo do mnogo bržeg proširenja i razvitka Banje Luke. Prema popisu u 1931. godini broj stanovnika iznosio je 20.400, a deset godina kasnije, uoči fašističke agresije na Jugoslaviju, Banja Luka je imala 28.650 stanovnika. Drugi svjetski rat učinio je velike izmjene u naseljenosti pojedinih krajeva i gradova. Oko 6.000 Banjalučana izšlo je iz okupiranog grada na oslobođenu teritoriju,

stotine građana bilo je od okupatora otjerano u logore ili prisilno iseljeno. Mnogi se više nisu vratili, položivši svoje živote u borbi za slobodu, a znatan broj je ostao u drugim gradovima i krajevima naše zemlje. I pored velikih gubitaka u ratu, Banja Luka se brzo oporavila i oživjela od opustošenosti. Ona je primila i takoreći podmladila se novim građanima iz bliže i dalje okoline, iz raznih krajeva naše zemlje, što je zahtijevalo i nagli ekonomski i kulturni razvoj grada. Već 1948. godine, broj stanovnika je porastao na preko 31.000. Za iduće četiri godine na 35.000, a danas građana oko 40.000 stalnih građana (osim pripadnika JNA). To znači da je današnja Banja Luka po broju stanovnika dva puta veća nego prije 25 godina. Poslijeratni porast stanovništva naročito karakteriše povećanje broja radnika i đaka. Naprimjer, prije rata bilo je u Banjoj Luci oko 5000 đaka, a danas pohađa banjalučke škole oko 11.000 učenika, što znači da je svaki četvrti stanovnik đak jedne od škola.

Porast stanovništva postavlja i povećane potrebe tako da se neminovno javljaju i prolazne teškoće. To je u prvom redu problem stanova. Banja Luka ima široke perspektive za svoje daljnje proširenje i u tom pravcu sve više se radi na savladivanju teškoća u njenom razvitku.

ČITAOCI PIŠU

— ČETIRI JABUKE — 40 DINARA

Oko jednog sredovječnog čovjeka na gradskoj pijaci okupila se grupa ljudi. Ovakve grupe obično izazivaju znatljivu prolaznika, da li se nešto kupuje ili prodaje ili je, možda, privukao pažnju neki kuriozitet? Onaj ko bi tražio senzaciju, ostao bi ovoga puta razočaran: Prodaju se jabuke, obične nevelike jabuke kakve rastu u mnogim voćnjacima oko Banje Luke. Čemu onda gužva, nadvikivanje, nadmetanje ko će prije da kupi? Prodavača se, međutim, ni malo ne žuri. On ima neko otučeno lonče i u njega polako stavlja jabuku po jabuku da ne bi »prevagnulo«. To je posebna mjera — plitko lonče jabuka za 40 dinara! Ili voliš pet sitnijih ili četiri malo krupnija komada, na volju. Jedan mladić među kupcima podviknu u šali: »Navali narode!»

Dobra je stvar osvježiti se jabukama, naročito sada u proljeće koje pojačava apetit. Djeca mnogo vole jabuke a i potrebne su im za ishranu radi vitamina. Pa i stariji se rado posluže ovim voćem. Međutim, Banja Luka kao da se nalazi u geografskom području gdje jabuke ne rastu pa su postale kuriozitet. U prodavnicama voća i povrća teško i rijetko ćete ih nabaviti. E to, neki zemljoradnici u okolnim selima dosjetili su se da slave jabuke u slamu i iz-

ko sačuvaju do proljeća. Koriste se prilikom da diktiraju cijene jer i nemaju konkurenta. Dok su oni radili sa tom računicom, neka banjalučka preduzeća koja prvenstveno treba da se bave otkupom poljoprivrednih proizvoda pa i voća, trgovala su kolonijalnom robom (kašom, alkoholnim pićima itd.). Kazu, polji je promet a i bolje se zaraduje. Da li je baš tako i da li se mogu prečuti i opravdani zahtjevi potrošača? Trebalo bi ove godine o tome više razmisliti.

GDJE DA PAZARIMO UTORKOM POPODNE?

Ovo pitanje, čini mi se, postavljeno je više puta pa i u »Banjalučkim novinama«, ali kao što nam je svima poznato naši trgovci nam do danas na njega nisu odgovorili. Htjeli-ne htjeli, ispađa da trgovci sasvim malo vode računa o svojim mušterijama. Lijepo je reći »snabdite se prije podne«. Ali, zar se svima nama nije desilo i pored nastojanja da nam ništa ne usfali, da se domaćice sjete neke sitnice tek onda kada im za treba. I šta preostaje? Da tu »sitnicu« lutajući tražimo po ugostiteljskim radnjama i da je plaćamo znatno skuplje.

Valja napomenuti našim trgovcima da u drugim gradovima nije tako. Uvijek je barem nekoliko radnji otvoreno. Mislim da bi najzad to trebali da urade i naši trgovci kolonijalne robe.

»Zalijevanje« kave

Kako smo saznali u Trgovinskoj inspekciji Narodnog odbora grada u nekim preduzećima pojavio se novi vid zakidanja potrošača. Kako? U stvari to je već poznat način. Na vagi! Ali... ne u trgovini nego u magazinu. Nejasno? Objasnimo jednim primjerom.

U »Ekonaprometu« je magaziner na 1.485 kilograma kave »uštedio« 10,15 kilograma. Čudno!

Nekoliko vreća kave, pakovane u originalnim vrećama, pokrivali su u ovom magazinu mokrim praznim vrećama. Za kratko vrijeme kava bi se »napila« vode i postala teža. Magaziner Besim Vehibović, koji je naredio radnicima da to čine, rekao je predstavnici Inspekcije da je to učinio zbog pojava da ne bi izgubio na kulu, zbog isušivanja kave. Međutim, tome opravdanju nema mjesta, jer u podrumu gdje je ležala kava, ima dovoljno vlage.

Zar taj višak nije mogao prikriti neko iz toga preduzeća, a zatim ga prisvojiti. Bila bi to sitna korist. Samo 10 kilograma kave!!

Višak od 12 kilograma kave pronaden je i u preduzeću »Kolonijal« u Banjoj Luci. Možda se i njihova kava »napila« vode?

(p)

POVODOM NAPISA »PRODAJA POKVARENE ČOKOLADE«

Od Trgovinskog preduzeća »Progress« redakcija je primila dopis u kome traži ispravku povodom članka »Prodaja pokvarene čokolade« objavljenom u rubrici »Dopisi čitalaca« u broju od 8 aprila. U dopisu je istaknuto da su netačni navodi pisca članka kako je u mješavini prodavatel kod kina »Kozara« snižena cijena čokolade od 130 na 110 dinara radi toga što je pokvarena. Tvrdi se da je čokolada za kuhanje prodavana u toj prodavnici po cijeni od 110 dinara komad i da je takvu čokoladu pisac članka vjerovatno i kupio. Dopuštaju mogućnost da je ta jedna čokolada i mogla biti pokvarena, ali kategorički tvrde da je informacija o prodaji pokvarene čokolade netačna. U prilog tome podnijeli su nazal Sanitarne inspekcije od 16 aprila iz kojeg se vidi da je izvršen pregled i da nije uopšte nađeno pokvarene čokolade.

Redakcija

ZAMJENJUJEM STAN OD SOBE I KUHINJE SA BAŠTOM, A MOGU SE HRANITI I SVINJE ZA STAN OD SOBE I KUHINJE. Upitati u Stampariji »GLAS«.

NOVI VOZAČI

Ovih dana u Banjoj Luci su održani ispiti za vozače motornih vozila — amatere i profesionalce. Za polaganje ispita prijavilo se 37 kandidata, međutim, ispit su položila svega 24 vozača. Dakle, oko 30 odsto vozača nisu položili. Prema ovim podacima, rezultati ispita su vrlo loši.

Slabo poznavanje saobraćajnih propisa i drugih teoretskih pravila vožnje i drugi nedostaci koji su se ispoljili na ovim ispitima, vjerovatno su često, uzročnici saobraćajnih nesreća.

Interesantno je napomenuti da četvorica, od pet prijavljenih profesionalaca — vozača nisu pokazali potrebno znanje. Kako smo saznali, ovi vozači zadovoljili su

po stručnosti, ali su teoriju vrlo slabo savladali. Naročito je zapaženo nepoznavanje saobraćajnih propisa. Čudno je što su ovi vozači i prije ispita obavljali vozačke poslove.

Ovo bi trebalo da zabrine i Udruženje motorista, klub Narodne tehnike i druge faktore koji na tom polju mogu znatno da učine.

(p)